

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 70^e JAARGANG NO.3, MAART 2009

ONZE VOGELS

Aminet, de introductie van een nieuwe naam voor een mutatie bij de putter.

Voorwoord

Het is april 2002, wanneer ik van de hand van putterkweker wijlen Rien Pieters een conceptartikel krijg met de vraag dit concept van een reactie te voorzien. Het conceptartikel draagt de naam "What's in a name". In dit artikel, dat later (juli 2002) ook in het tweemaandelijks cluborgaan van de SEC (Speciaalclub Europese Cultuurvogels) verschijnt, gaat Rien in op de werking en vererving van een dan nog vrij onbekende mutatie bij de putter. Het artikel is in opzet en uitleg volkomen duidelijk. Uiteindelijk komt Rien tot de conclusie dat er sprake is van een geslachtgebonden en recessief verervende mutatie die een mm-reeks (meervoudige-mutatiereeks) vormt met de reeds bestaande mutaties Agaat en Satinet. Op voorspraak van de heer Inte Onsman van de Research & Adviesgroep MUTAVI introduceert Rien de naam aganet voor deze mutatie. De mm-reeks kent de (co-)dominantievolgorde wildvorm-agaat-aganet-satinet. Door de dominantievolgorde is de naam aganet passend te noemen, omdat deze ligt tussen agaat en satinet. Nu 6 jaar verder is het ISEC, de internationale werkgroep waarin speciaalclubs en bonden voor Europese Cultuurvogels samenwerken, een begrip. Steeds weer is tijdens de bijeenkomsten van de ISEC de hier te bespreken puttermutatie **aganet** aan de orde. Op een of andere manier ontstaat over de werking en vererving van deze mutatie geen consensus. Ook toen eind 2006 na een ISEC-bijeenkomst tijdens de jaarlijkse show van de SEC DNA-onderzoek werd gedaan naar het geslacht van een aganet putter en de uitkomst het bestaan van aganet poppen bevestigde, bleek er onvoldoende draagvlak voor acceptatie van de naam aganet.

Na weer een bijeenkomst van de ISEC besluit Jos Dircks, lid van de werkgroep ISEC, begin maart 2008 aan Inte Onsman en ondergetekende opnieuw een aantal vragen te stellen met het doel een definitief advies aan de ISEC te kunnen geven. Uit het feit dat kweekuitkomsten, DNA-geslachtsonderzoek, mondelinge en andersoortige communicatie niet hebben geleid tot eenduidige acceptatie is voorzichtig geconcludeerd dat onvoldoende kennis van vererving en werking van mutaties bij kwekers en keurders hier debet aan zou kunnen zijn. Na intensief overleg is besloten het voor u liggende artikel samen te stellen om daarmee te komen tot een complete uitleg van de werking en vererving van de betreffende puttermutatie. Tevens is in dit artikel gebruik gemaakt van inzichten sinds 2002 verkregen met betrekking tot de naamgeving van mutaties.

Tot op dit moment worden door liefhebbers, bonden en kwekers de volgende benamingen voor deze mutatie gebruikt:

- eumo
- aganet
- aganet (nieuwe mutatie)
- en in het verleden ook nog agat izabell Rücken (in Duitsland) en soms cinnamon.

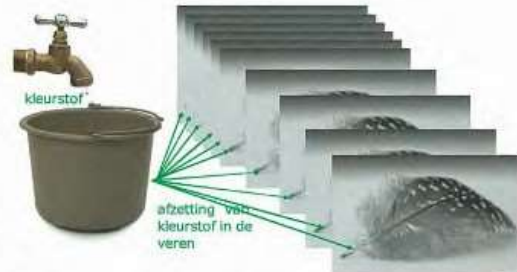
In dit artikel zal echter de naam "aminet" aan de mutatie worden verbonden en is deze ook inmiddels door de ISEC-leden vastgesteld. In de loop van het artikel zullen de argumenten duidelijk worden.

Omdat de mutaties agaat en aminet maar een gering verschil in pigmentbezit tonen, is het bijzonder moeilijk via microscopisch veeronderzoek een definitief resultaat te tonen waarin het expliciete verschil tussen deze mutaties wordt weergegeven. Wel is het zo dat een vergelijkende werking overeenkomstig de agaat- en satinetmutatie wordt waargenomen en is vast te stellen dat het een mutatiereeks betreft.

De werking van een mm-reeks in het algemeen

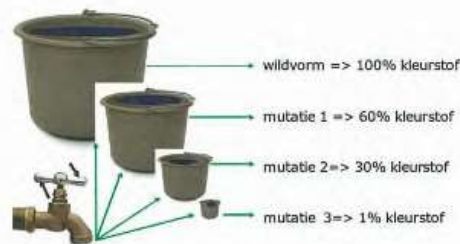
De werking van een meervoudige-mutatiereeks in het algemeen volgt hieronder aan de hand van een aantal afbeeldingen.

Een meervoudige mutatie figuur 1.

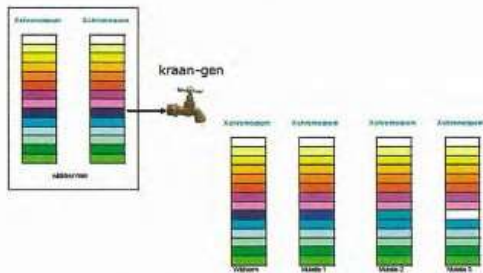
- 1) Wanneer veren bij ongemuteerde vogels van kleurstof worden voorzien, kan dit vergeleken worden met het vullen van een emmer gedurende een bepaalde tijd. De tijd dat de kraan openstaat, is voor iedere veer precies gelijk. Omdat de kraan normaal gesproken geheel openstaat, komt in iedere emmer evenveel kleurstof. Bij de wildvorm zal iedere veer van een vogel dus (nagenoeg) precies evenveel pigment bevatten en herkennen we dit als een kleur van de wildvorm putter, kanarie, mus of grasparkiet.

Een meervoudige mutatie figuur 2

- 2) Bij de wildvorm staat de kraan waaruit de kleurstof komt, altijd geheel open gedurende de tijd dat de emmer gevuld wordt. Door een mutatie blijkt nu de kraan niet meer volledig open te staan tijdens het vullen van de emmer. In de tijd dat de kraan voor iedere emmer openstaat, blijkt door deze mutatie nog maar 60% van de kleurstof te worden afgegeven. Iedere veer bevat dan ook nog slechts 60 procent kleurstof ten opzichte van de wildvorm. De mutatie noemen we mutatie 1. In de veren van vogels die de mutatie 1 bezitten, komt dus per veer geen 100% kleurstof zoals bij de wildvorm, maar nog slechts 60% kleurstof. De veren zijn dan ook allemaal lichter van kleur, maar wel allemaal gelijk van kleur. Door een tweede mutatie wordt de kraan tijdens het vullen van de emmers nog verder dicht gehouden en komt er slechts 30% van de wildvormhoeveelheid in de emmers. De veren van vogels die in het bezit zijn van mutatie 2, zullen dan ook nog lichter zijn dan die van mutatie 1, omdat nu slechts 30% van de oorspronkelijke hoeveelheid pigment in iedere veer wordt afgezet. Ten slotte zou er in dit voorbeeld ook nog een mutatie 3 kunnen optreden die tot gevolg heeft dat er nog slecht 1% van de oorspronkelijk kleurstof in de emmers wordt afgezet. Vogels die in het bezit zijn van mutatie 3, zouden bijna kleurloos zijn. De 1 procent kleurstof maakt nog net een vleugje van de kleur zichtbaar.

Een meervoudige mutatie figuur 3

- 3) Het feit dat bij een wildvorm de kraan altijd volledig open staat en bij mutatie 1, 2 en 3 steeds iets minder is in het erfelijk bezit van de vogel vastgelegd. De dragers van dit erfelijk bezit zijn de genen op de chromosomen. Voor het gemak zullen we het gen dat het openstaan van de kraan regelt het "kraan-gen" noemen. In figuur 3 is het chromosoom weergegeven en de genen daarop door allerlei kleurige blokjes. Het "kraan-gen" wordt weergegeven door een donkerblauw blokje. Alle vogels waarbij de kraan volledig open staat en dus van het type wildvorm zijn, hebben zo'n donkerblauw gen. Bezit een vogel mutatie 1 (kraan 60% open), dan is het gen tot helderblauw gereduceerd. Bezit een vogel mutatie 2 (kraan 30% open), dan is het gen nog slechts bleekblauw en bezit een vogel mutatie 3 (kraan 1% open), dan is het gen nagenoeg wit.

Een meervoudige mutatie figuur 4

Meervoudige mutaties kennen onderling een (co-)dominantievolgorde

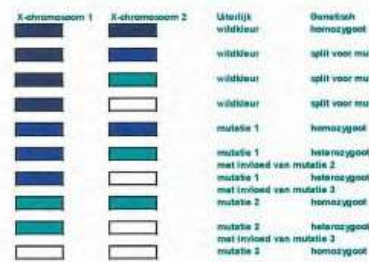

- Wildvorm is dominant over mutatie 1, 2 en 3
- Mutatie 1 is co-dominant t.o.v. mutatie 2 en 3
- Mutatie 2 is co-dominant t.o.v. mutatie 3.

- 4) In de praktijk blijkt dat mutaties die gelegen zijn op een en hetzelfde gen-locus en invloed hebben op hetzelfde aspect (in ons geval het volledig of deels openstaan van de kraan), ten opzichte van elkaar een dominantie vertonen. In ons geval kan gesteld worden: hoe donkerder de kleur van het gen, hoe dominantier zijn werking. De verschillende mutaties die op hetzelfde gen-locus liggen en invloed hebben op hetzelfde aspect van de werking van het gen, noemt men een meervoudige- mutatie of mm-reeks. De onderlinge dominantie noemt men de (co-)dominantievolgorde. In het voorbeeld is deze volgorde wildvorm - mutatie 1 - mutatie 2 - mutatie 3. Bij de meeste vogelsoorten (met als duidelijk voorbeeld de roodrugparkiet) is deze dominantie- volgorde niet absoluut. Vogels die in het bezit zijn van twee verschillende allelen van de mutatiereeks, laten een kleurafwijking zien waardoor het aanwezig zijn van de allele met de tweede mutatie verraden wordt. Dus de dominantie tussen mutatie 1 en 2 is niet absoluut. Dit wordt co-dominant genoemd. Bij de roodrugparkiet liggen de mutaties 1 en 2 relatief ver uit elkaar en zijn te vergelijken met de respectievelijk gebruikte 60% en 30% reductie waardoor een zichtbare kleurreductie optreedt.

Bij de putter die in het bezit is van twee verschillende allelen van de mutatiereeks, is nauwelijks een kleurafwijking te zien ten opzichte van een putter met twee agaat allelen. Wanneer gekeken wordt naar de reductie van de agaat- en aminetmutatie, is de reductieverhouding i.p.v. 60%-30% (zoals bij het voorbeeld van de roodrugparkiet) nu maar 60%-50%, waardoor er nauwelijks of geen verschil is in kleur tussen een putter met twee agaat allelen en een putter met een agaat en een aminet allele.

Een meervoudige mutatie figuur 5

- 5) In de praktijk kunnen mm-reeksen liggen op alle chromosomen, dus op de autosomale chromosomen die bij de mannen en poppen gelijk zijn en, zoals in ons voorbeeld, op het geslachtschromosoom, het chromosoom dat onderscheid maakt tussen een vogel van het mannelijk of vrouwelijk geslacht. Een man heeft twee X-chromosomen*). Op beide chromosomen is het "kraan-gen" gelegen. Dit wil zeggen dat voor het ontstaan van de mutaties een wildvormvogel op beide chromosomen het ongemuteerde, donkerblauwe "kraan-gen" ligt. Deze man wordt weergegeven in de bovenste regel van figuur 5. Uiterlijk is deze vogel dus wildkleur en zuiver van vererving van het "kraan-gen"; men noemt dit homozygoot. Na het ontstaan van de verschillende mutaties kan bij mannen het "kraan-gen" op de chromosomen dus ook verschillen van samenstelling. De man op de tweede regel heeft één wildvormgen (donkerblauw) en één allele, genaamd mutatie 1 (helderblauw). Omdat de wildvorm dominant is over mutatie 1, zal de vogel dus uiterlijk wildvorm zijn, maar ook de mutatie 1-allele dragen wat bij verdere kweek ook overgedragen kan worden aan de jongen. Alle verschillende mannelijke samenstellingen van het geslachtschromosomenpaar zijn in de figuur weergegeven en er blijken tien verschillende types te bestaan wat betreft de erfelijke aanleg. Uiterlijk blijken de vogels echter slechts uit vier types te bestaan (wildvorm, mutatie 1, mutatie 2 en mutatie 3). Voor dit moment in dit artikel is deze informatie voldoende. Verderop komen we nog een keer terug op de uiterlijke kleur van de heterozygote types.

*) In dit artikel wordt het geslachtschromosomenpaar omwille van de leesbaarheid X- en Y-chromosoom genoemd. Deze benaming is echter niet juist en moet respectievelijk Z- en W-chromosoom zijn. Er is niet gekozen om reeds in dit artikel deze juiste benaming te gebruiken. Het zou de leesbaarheid als gevolg van de decennialange gewenning aan het X- en Y- chromosoom onnodig storen en de begrijpelijkheid van dit artikel, waarin een analyse van de aminetmutatie wordt gedaan, moeilijker maken. Het is echter belangrijk en adviseerbaar kennis te nemen van <http://www.mutavi.info/barr.htm> of van het artikel in Onze vogels 2007 pagina 413 waarin de keuze voor het Z- en W-chromosoom voor vogels duidelijk wordt uitgelegd.

Een meervoudige mutatie figuur 6

6) Omdat een pop slechts één X-chromosoom en één Y-chromosoom heeft, is het aantal pootypes beperkt tot 4. De pop toont bij een geslachtsgebonden recessieve vererving immers direct de informatie die op het X-chromosoom aanwezig is.

De werking van de agaat - aminet - satinet mutatiereeks bij de putter

Nu de basis van de werking van een mm-reeks duidelijk is, is het goed een ander aspect te bespreken, wat van belang is om de mutatie reeks agaat - aminet - satinet te begrijpen. De vraag die we ons moeten stellen is hoe de werking van deze meervoudige-mutatiereeks de pigmentatie van de bevedering beïnvloedt.

De mutatiereeks is gelegen op het geslachtsgebonden ino-locus. Bij een ongemuteerde vogel is de melanocyt (de producent van pigment) die in de veerfollikel aanwezig is, normaal functionerend. Het gevolg is dat de pigmentsynthese een normale hoeveelheid melaninepigment in de bevedering kan afzetten. Door een mutatie van het geslachtsgebonden ino-gen wordt de aanmaak van matrixen en het transport van tyrosinase in de melanocyt verstoord. Het gevolg is dat deze matrixen minder groot en minder talrijk zijn. Deze te kleine en minder talrijke matrixen kunnen onvoldoende tyrosinase opnemen om zodoende een normaal gekleurde veer te ontwikkelen. Wanneer nu de mutatie die de ontwikkeling van matrixen en het tyrosinasetransport verstoort, wordt vergeleken met de werking verantwoordelijk voor het "kraan-gen" eerder in dit artikel, dan is de mindere kleuring door deze mutatiereeks inzichtelijk. De mutatiereeks agaat - aminet - satinet kan vergeleken worden met de mutaties 1, 2 en 3 van het "kraan-gen"

Direct moet dit echter genuanceerd worden. De putter (en daarmee vinkachtigen en ook kanaries en nog vele andere soorten vogels) maakt meerdere soorten pigment aan. Bij de putter onderscheiden we het zwarte eumelanine, het bruine eumelanine (dat bestaat uit onvolledig gekleurd eumelanine) en het korrelvormige phaeomelanine. Al deze types pigment worden afgezet in de veer en zijn afkomstig uit dezelfde melanocyt. In de praktijk blijkt dat de invloed van de mutatiereeks agaat - aminet - satinet op de 3 types pigment verschillend is.

- **De agaat.** Dit is de mutatie waar de verkleining van de melanosomale matrix het geringst is. Hierbij wordt de hoeveelheid eumelanine die in de veer wordt afgezet, nauwelijks gereduceerd, maar het phaeomelanine in substantiële mate. De hoeveelheid bruin eumelanine blijft nagenoeg onaangetaast.
- **De aminet.** De mutatie waarbij de verkleining van de melanosomale matrix al verder gaat, zorgt dat er een beperkte reductie van de hoeveelheid zwart eumelanine ontstaat. De hoeveelheid phaeomelanine is nagenoeg geheel gereduceerd. De hoeveelheid bruin eumelanine blijft nagenoeg onaangetaast.
- **De satinet.** Deze mutatie van het geslachtsgebonden ino-gen zorgt voor een nagenoeg gehele reductie van de hoeveelheid zwart eumelanine en phaeomelanine die in de veer wordt afgezet, terwijl ook nu de hoeveelheid bruin eumelanine nagenoeg overeenkomt met de wildvorm.

Agaat

Aminet.

Satinet

Mutaties van het geslachtsgebonden ino-locus komen niet alleen bij putters voor

De meervoudige mutatie reeks van het geslachtsgebonden ino-locus

De meervoudige mutatie reeks van het geslachtsgebonden ino-locus komt niet alleen bij putters voor, maar ook bij een groot aantal kromsnavelsoorten wordt deze mutatiereeks herkend. De valparkiet, roodrugparkiet en grasparkiet zijn hier voorbeelden van. Bij de kromsnavel worden de respectievelijke mutaties pallid, platinum en ino genoemd. Bij de zebra-vink bleekrug en masker en wordt momenteel experimenteel met een kleurafwijkende mutatie gekweekt die mogelijk de overeenkomstige ino-mutatie vertegenwoordigt. Ook is sinds twee jaar de mm-reeks bij het zilverbekje bekend onder de naam bleekrug en ino.

De naam aminet

Omdat het verstandig is ook internationaal de naamgeving van mutaties zo eenduidig mogelijk te maken, is het goed een vergelijking van de naamgeving bij de kromsnavel uit te voeren. In dit verband moeten we terug naar de verschillende typen mannen.

De type mm-reeks mannen bij de putter

In de praktijk blijkt dat, indien een man op beide X-chromosomen een gemuteerd ino-allele draagt, dit van invloed op de kleur is. De mannen 5 - 6 en 7 zijn uiterlijk allemaal agaatputter. Man 5 is een zuiver gekleurde agaat, man 6 en 7 zijn fractioneel lichter gekleurd door de invloed van respectievelijke aminet- en satinet-allelen. Bij veel van deze vogels is dit nauwelijks of niet waarneembaar. Ditzelfde geldt voor de mannen 8 en 9. Dit zijn uiterlijk aminet putters, maar man 9 draagt op één X-chromosoom de satinet allele en is daardoor een fractie lichter.

Mogelijk overbodig is het te zeggen dat dit kleurverschil bij poppen niet voorkomt, omdat een pop slechts één X-chromosoom bezit en dus alleen zuiver agaat, aminet of satinet kan zijn.

Bij de kromsnavel doet zich ditzelfde fenomeen voor. Een goed voorbeeld hierbij is de roodrug- parkiet. Wanneer een roodrugman op één X-chromosoom de pallid allele draagt en op het andere de ino-allele, dan is de kleurreductie ten opzichte van een man met twee pallid allelen (zoals eerder in dit artikel verklaard) goed herkenbaar. Dit heeft

ertoe geleid dat men deze man de naam PallidIno heeft gegeven. Bij de meeste vogelbonden zijn deze vogels niet opgenomen in het vraag-programma, maar voor de kwekers is hiermee de vogel wel volledig duidelijk te benoemen.

Terug naar de putter. Toen Rien Pieters in 2002 het artikel "What's in a name?" voorbereide, kwam hij op voordracht van Inte Onsman tot de naam aganet. Achteraf blijkt dat Rien en Inte elkaar niet volledig hebben begrepen. Inte ging uit van het feit dat Rien een putter bedoelde die op één allele agaat en op het andere satinet was. Het voorstel van Inte was deze vogel AgaNet (als een verkorting van AgaatsatiNet) en sloot op deze wijze aan bij de PallidIno-benaming. In het artikel liet Rien de hoofdletters weg en gebruikte de naam aganet voor de mutatie, hoewel liefhebbers nog twijfelden aan de vererving zoals Rien deze achteraf volkomen correct had uitgewerkt. Sinds 2002 is echter langzaam maar zeker duidelijk geworden dat de vogel zoals Rien in zijn artikel beschreef, wel degelijk een zuivere mutant is van het geslachtsgebonden ino-locus. Het gevolg is dat de naam aganet eigenlijk niet meer past en ook niet door alle aangesloten verenigingen en bonden van de ISEC wordt geaccepteerd. Reeds in 2006 is de naam aminet aan de orde geweest en blijkt achteraf opnieuw een goed alternatief voor aganet te zijn.

Wanneer men een naam kiest, is het (in het geval van de vinkachtige Europese Cultuurvogels) goed te blijven aansluiten bij de kanarie, maar daar is de 3^e mutatie op het geslachtsgebonden ino-gen nog niet ontstaan. Bij de kanarie koos men in het verleden voor namen van (half)edelstenen (opaal, agaat, topaas) of mutatieverklarende namen (bruin, eumo, phaeo). Bij de zebra-vink heeft men vaak gekozen voor kleurbeschrijvende namen (bleekrug, masker). Bij de parkiet zoekt men tegenwoordig veel in universele namen.

Nu de keus voor aminet. We moeten proberen een verwarrende naam te voorkomen. (AgaNet wordt ook bij kanariemannen inmiddels wel gebruikt voor de vogel met op één X-chromosoom agaat en op het andere X-chromosoom de satinet allele). Wij weten geen edelsteen die op de mutatie lijkt. Wij zijn nauwelijks in staat de mutatie te omschrijven in een naam. Het beste wat we kunnen bedenken, is "bleekagaat". Maar hier zit een addertje onder het gras. Aganet doet mensen denken aan een split- vogel en dan zullen deze zelfde mensen bij de naam bleekagaat denken aan een lichte agaat. En ook dit willen we eigenlijk niet, want dan schrijven de mensen een fletse agaat de volgende keer voor een tentoonstelling in als bleekagaat en begrijpt men door deze verwarring dan ook de kweekuitkomsten niet meer. Wat mij betreft is bleekagaat daarom geen juiste keuze.

We kunnen er dus beter voor kiezen het te zoeken in andere associaties. We denken de link te vinden in het feit dat er iets moet zijn wat tussen agaat en satinet ligt qua verklaring. Volgens ons was de poging die Inte Onsman ooit ondernam met aganet, overeenkomstig deze onderbouwing ware het niet dat hiermee de eerder aangehaalde vogel met een agaat allele en een satinet allele werd/wordt bedoeld.

Dan blijven er nog wel wat mogelijkheden over, als we even nadenken:

- bleganet -> voor een bleke vorm tussen agaat en satinet,
- multiganet -> voor een multi (veelvoud) in de mutatiereeks agaat en satinet,
- muganet -> idem als de vorige,
- miganet -> als een afgeleide van de vorige.

Maar eigenlijk voelt dit allemaal wat getrukt aan. Er is echter wel nog een andere naam die op een of andere manier mij wel aanspreekt, want:

- * het "bekt" lekker,
- * het heeft wel iets wat lijkt op agaat en satinet,
- * we kunnen het verklaren als in het midden van agaat en satinet,
- * het roept geen verwarring op richting splitvogels,
- * het maakt de mutatie eenduidig,
- * het heeft stiekem wel iets weg van een edelsteenachtige naam, dus past het wel in de kanarie-Reeks.

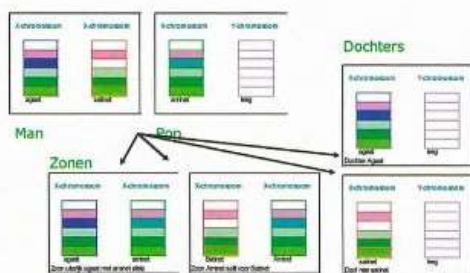
agaat + aminet

Ergo: wat ons betreft noemen wij de mutatie "AMINET". A van Agaat, MI van Midden (tussen) en NET van SATINET.

Nu de keuze voor aminet helder is kan ook de schrijfwijze voor de mutatie reeks worden vastgelegd.

wildvorm ino^+ / ino^+
 satinet ino / ino
 agaat ino^{AS} / ino^{AS}
 aminet ino^{AM} / ino^{AM}

Een voorbeeld van een paring in de geslachtsgebonden ino-reeks

Hoewel ik er geen voorstander van ben zeer uitgebreide paringsuitkomsten op te sommen in een artikel, ontkom ik er in dit geval niet aan om tot een volledig overzicht te komen. Ik laat echter het voorbeeld voor zich spreken.

Samenvatting

Bij de putter blijkt eind negentiger jaren van de vorige eeuw een mutatie te zijn ontstaan die eerst onder meer de namen eumo en aganet kreeg. Deze naamgeving blijkt wat betreft eumo met zekerheid fout te zijn. De eumo-mutatie vererft autosomaal en recessief bij de vinkachtigen en de nieuwe putter- mutatie vererft geslachtsgebonden recessief. De nieuwe mutant blijkt een meervoudige-mutatiereeks met de agaat- en satinet-factor te vormen. De mutant die **Aminet** wordt genoemd is daarmee een mutatie van het geslachtsgebonden *ino*-locus. De naam aganet is niet geheel juist, omdat dit een mannelijk exemplaar verwoordt dat op één X-chromosoom een agaat allele en op het tweede X- chromosoom een satinet allele bezit. Voor de naam aganet wordt gekozen, omdat er bij de vinkachtigen, waartoe ook de kanarie hoort, nog niet eerder een derde mutatie van het geslachtsgebonden *ino*-locus is opgetreden. De naam aminet staat voor A van Agaat, MI van Midden en NET van SATINET.

Tot slot wil ik de heren Jos Dirks en Inte Onsman danken voor de discussie die wij hebben mogen voeren om tot de juiste uitleg van de mutatie te komen en dit artikel samen te stellen wat liefhebbers en keurmeesters van de verschillende bij de ISEC aangesloten bonden en verenigingen ondersteuning mag bieden bij de kweek, het showen en keuren van deze mooie Aminet-mutatie bij de putter.

Nijmegen, 12 juni 2008.

Tekst: Berend Bosch.

Foto's: Pieter van der Hooven

Goudbuikjes, wèl te kweken

Het goudbuikje is een van de soorten Afrikaanse tropen die wèl een kans heeft de "importstop" te overleven in de avicultuur. Goudbuikjes zijn namelijk wel redelijk te kweken. Goudbuikjes zijn zeer sociale vogeltjes, in het wild worden ze bijna altijd in groepen of groepjes gezien. Ook bij ons in kooien of volières kunnen ze in groepjes gehouden worden. De mannetjes jagen in de broedtijd wel wat achter elkaar aan, maar eigenlijk nooit met schade tot gevolg, het blijft bij imponeren. Uiteraard moeten de vogels dan wel de ruimte hebben om elkaar te kunnen ontlopen. In tegenstelling tot vogels uit Europa, reageren Afrikaanse tropen nauwelijks op het aantal uren daglicht om in broedstemming komen. In Afrika is het gewoon constant hetzelfde aantal uren licht.

Veel belangrijker lijkt het voedselaanbod. Zodra de vogels menen dat een nest jongen opvoeden een kans maakt, zullen ze in broedstemming komen. In veel Afrikaanse landen hangt het voedselaanbod vooral af van de hoeveelheid vocht. Het aanbrenken van de regenseizoenen is daar een belangrijke "trigger". Regen betekent ontkiemende zaden en het verschijnen van allerlei insecten en hun larven die zich schuilgehouden hebben in de droge periode. Een duidelijker sein hebben dieren niet nodig. Hup, nu kan het.

In gevangenschap kunnen we desgewenst gebruik maken van dit instinct door een periode van schaarste in te lassen. Gewoon alleen tropisch zaad en droge graszaden voeren bootst dit voldoende na. Op het moment dat u de vogels wilt stimuleren, schakelt u (dat mag heel abrupt) over op een hogere luchtvochtigheid en een rijk en gevarieerd voedselaanbod. De vochtigheid is heel eenvoudig te beïnvloeden door het dagelijks verstrekken van badwater,

met het voer kunt u alle kanten op. Ik geef zelf zeer royaal fruitvliegjes en buffalwormpjes en verder universeelvoer en eivoer. Omdat de goudbuikjes weinig eivoer opnemen, meng ik er foniopaddy doorheen, een heel fijn graszaad waarop ze dol zijn. Ik geef de vogels het hele jaar door de kans fruit te eten, appel en sinaasappel en in de nazomer ook peer. Ze eten daar soms wat van, soms niets en af en toe royaal, kennelijk naar eigen behoefte.

Goudbuikjes maken zelf een nest. Dat kan in een nestkastje, maar ze kunnen het ook prima in de beplanting zelf helemaal maken. Ze gebruiken erg veel nestmateriaal: lange kosvezels, hooi en grassprietten. De binnenkant van het nest wordt nauwkeurig bekleed met fijne materialen als mos en veertjes. Opvallend is dat ze voor die bekleding een duidelijke voorkeur tonen voor witte donsveertjes.

Als het nest klaar is, legt de pop haar eitjes, soms 4, soms 7. Beide oudervogels zitten daarna vast te broeden, soms samen, soms om de beurt. Als de pop broedt, houdt het mannetje de wacht vlakbij de ingang van het nest. Na een kleine twee weken verraad het gepiep de komst van jongen. De jongen maken al heel snel meer geluid dan u ooit zou verwachten van een goudbuikje, ze schreeuwen gewoon. Dat is het moment waarop de ouders een drukke periode tegemoet gaan. Elk keeltje wordt talloze malen per dag gevuld met vliegjes, wormpjes en ander fijn voedsel. Een leuk detail is dat eventuele jongen van een eerder nest vaak helpen bij deze gigantische klus. Niet zelden zitten er diverse oudere vogels op en rond het nest met een bekje vol te wachten. Door al dit voeren groeien de jongen voorspoedig en ze veranderen dan ook van kale wormvormige aanhangsels in schattige ukkies

goudbuikje jong

met een pluizig koppie.

Met een kleine drie weken vliegen de jongen uit. Ze zijn dan al helemaal in de veren, zij het wat korte veren en de kleur ontbreekt nog. De eerste dag lijken ze zeer onhandig, ze vliegen regelmatig tegen de bovenkant van kooi of volièrre. Al een dag later snappen ze dit zelf ook en worden ze wat behendiger. Ook in deze fase blijkt dat de goudbuikjes echte groepsvogels zijn. Maar al te vaak worden de pas uitgevlogen jongen gevoerd door diverse oudere vogels. Wij wensen u veel plezier met het kweken van goudbuikjes!

*Meer foto's vindt u op www.allevogels.nl
Tekst en foto's: Stef den Tek en Ton Koek.*

goudbuikje

goudbuikje jong

Roodkraaggors (*Zonotrichia capensis*)

Deze vrij tamme vogelsoort is de huismus van Latijns-Amerika. De meeste populaties zijn standvogels, d.w.z. ze blijven meestal in hetzelfde gebied. Van de roodkraaggors zijn verscheidene ondersoorten bekend, die uiterlijk veel op elkaar lijken. Het verschil is meestal de kleur: van lichtere tinten tot veel donkerder uiterlijk.

Ze komen voor in een groot verspreidingsgebied: van Zuid-Mexico tot de Nederlandse Antillen. Aan hun leefomgeving stellen ze geen hoge eisen, je kunt ze in hun leefgebied overal tegen komen, in tuinen, parken, rond bebouwing in steden enz. Het zijn dus echt de mussen van Latijns-Amerika. De soort zoals bovengenoemd en afgebeeld, komt voornamelijk voor in Midden-Amerika (Panama, Colombia, Venezuela en Costa Rica). Al een aantal jaren is het mij gelukt met deze soort te kweken. De meeste jongen uit één koppel. Hoewel ik het met een tweede koppel ook probeer, gaat het met dit tweede koppel veel moeilijker. Wat maar weer eens bewijst dat twee vogels bij elkaar nog geen goed broedkoppel is. Het moet ook klikken!

Oppervlakkig gezien zijn het misschien niet de meest spectaculaire vogels qua kleur en tekening, maar als je ze goed observeert, kom je al gauw tot andere gedachten.

Zoals gezegd: heb je een goed broedkoppel, dan gaat het eigenlijk vrij gemakkelijk. Het zijn goede ouders. De pop broedt alleen, terwijl het mannetje de omgeving bewaakt. Dit doet hij fel. Het is dan ook beter een koppel apart te huisvesten. Trouwens ze zijn zo dominant dat andere vogelsoorten in dezelfde ruimte vaak niet tot broeden komen. Ook van de broedgelegenheid maken ze geen probleem, bijna alles is oké. Van kanarie- kastje tot parkietenblok, het is gauw goed voor de roodkraaggors. Zelfs zomaar in een boom of struik is mogelijk. Het nest wordt voornamelijk gebouwd van kokosvezel en afgewerkt met wat zachter materiaal zoals veertjes, wat maar voorhanden is. Het vrij agressieve gedrag komt overigens bij meer gorzen voor. Dit kun je ook waarnemen bij bijv. de bij ons bekende rietgors.

Het zijn zaadeters die in de broedperiode hun jongen grootbrengen met levend voer zoals pinkys (*diepvries*), buffalowompjes, witte meelwormen. Ook voerden we ze met diepvries- krekels die gretig werden opgenomen (*kleinste maat*).

Het legsel bestaat uit twee of drie eitjes. Ik heb de indruk dat als je vroeger begint met levend voer te verstrekken, het legsel uit drie eitjes bestaat. Geven we alleen zaad, dan zal het legsel uit twee exemplaren bestaan. Dit heeft volgens mij te maken met hoe groot het aanbod is van het benodigde voer en de kwaliteit. Ze komen wel tot vier legfels per jaar!

De eitjes zijn grijsgroen met roodbruine stippen. De grootte is ongeveer 1,5cm. De eitjes worden in 12 à 13 dagen alleen door het popje uitgebroed. De eerste dagen verzorgt het popje alleen haar kroost, maar na een paar dagen wordt ook het mannetje daarin actief. Ze vliegen dan beide af en aan met snavels vol voornamelijk dierlijk voedsel. Ze worden letterlijk volgepropt en groeien enorm hard.

De jonge vogels verlaten na ongeveer 10 à 14 dagen het nest, zitten dan redelijk in de veren en kunnen al aardig fladderen. Al heel gauw daarna begint het popje aan haar volgende ronde. Vaak in hetzelfde nest! dat altijd keurig wordt schoongehouden. Het mannetje laat dan weer zijn liedje horen; daar is hij ook vrij fanatiek in en kan er uren mee doorgaan. Het is vrij eentonig: twee toontjes met een ulthaal! Is er nog een koppel in de buurt gehuisvest, dan kunnen ze lange tijd naar elkaar roepen! Over de tenaamstelling valt ook nog wat te vermelden. De keurmeesters hier in Nederland hebben het bijna altijd over de bruinnekmsgorzen, *Zonotrichia capensis*. Sla je de boeken erop na, dan kun je lezen dat bij bovenvermelde naam de Hollandse naam roodkraaggors past. Musgorzen komen voor in hetzelfde verspreidingsgebied en heten dan *Spizella passerina* met hun wetenschappelijke naam.

Het was voor ons een moeilijke zomer. Beiden vrijwel nooit ziek en dan in een tijdsbestek van een paar maanden alle twee geopereerd. Jaap heeft in deze periode de vogels gevoerd, wat geen kleinigheid was in de broedtijd, dus 3x per dag er zijn.

Voor vragen kunt u terecht bij Bram Aarmoutse.
Tekst en foto's: A.B.R. Aarmoutse

AFCON KUNSTSTOF - GAAS

Een ijzersterk produkt, weer- en windbestendig. Vogels kunnen niet beschadigen. Ideaal voor volières

Div. maten 4x4 - 13x13 - 14x15 - 29x18 mm Werkbreedte 2 of 4 meter. Zwart-transparant

13x13 13x13 13x13

vanaf 200 m² of meer vanaf 25 m² tot 200 m² vanaf 1 m² tot 25 m²

Slechts Slechts Slechts
€ 1,00 per m² € 1,30 per m² € 1,40 per m²

Goedkoop te verzenden binnen 24-48 uur

Telefonisch bereikbaar van 8.00 tot 23.00 uur: 06-53 48 69 32

Van 22.00 tot 23.00 uur Tel.: (0591) 61 26 07 Fax: (0591) 64 93 66

Verkoopadres: Schansstraat 50 7825 TA Emmen Internet: www.afcon.nl

Terug in de vrije natuur

Regelmatig ontvangen we - op de redactie - vragen of berichten over het terugzetten van kweekvogels in de natuur. Zo was er een vraag van terugzetten van Balispreeuwen en rijstvogels waarvan de laatste niet meer voorkomt in de rijstvelden. Herplaatsing gaat niet zomaar, maar moet zorgvuldig gebeuren en met kennis van zaken. Maar het komt voor in samenwerking met o.a het Loro Parque Fundación.

Herplaatsing van Filippijnse kaketoos: Een eerste begin door David Waugh - Loro Parque Fundación

De Filippijnse kaketoos (*Cacatua haematurpygia*) is een zeer bedreigde endemische soort van de Filippijnen met mogelijk minder dan 1000 vogels overlevend in het wild, waarvan de meeste op het eiland Palawan. De op de Filippijnen gevestigde Stichting Katala (KFI) beheert het Filippijnse beschermingsprogramma met betrekking tot deze kaketoos, dat reeds jarenlang door de Loro Parque Fundación, evenals door de partners Chester Zoo en CEPA (Conservation des Espèces et des Populations Animales) met inbegrip van ZooParc de Beauval en ZGAP (Zoologische Gesellschaft für Arten- und Populationsschutz) gesteund wordt. Logischerwijze vindt het grootste deel van de beschermingsinspanningen op Palawan plaats, maar de aandacht is ook gevestigd op andere eilanden in de Filippijnen die een nog overgebleven populatie van deze soort hebben of gehad hebben, maar nog over een geschikte boshabitat beschikken. Een van de strategieën voor het behoud van deze soort is dat, wanneer de populatie van Palawan door de beschermingsmaatregelen van het project geleidelijk stijgt, een deel van de kaketoos van Palawan naar andere geschikte eilanden overgeplaatst worden.

In samenwerking met het bureau Beschermde Gebieden en Natuur van het Ministerie van Milieu en Natuurlijke rijkdommen (PAWB - DENR) zoekt het KFI naar potentiële herplaatsingslocaties op Palawan. Een uitvoerbare strategie deed zich voor om privéterreinen in het noordelijke deel van Palawan te gebruiken. De meeste van deze gebieden zijn gevestigd in intacte kustbossen, die effectief beschermd worden en beschikken over de noodzakelijke infrastructuur voor onder toezicht geplaatste vogels. Verder kan de herplaatsing van Filippijnse kaketoos extra aantrekkelijk zijn voor bezoekers aan deze gebieden en hun de gelegenheid bieden een zeer unieke en kritisch bedreigde soort in Palawan daar te observeren. KFI stelde het eiland Lagen en zijn omgeving voor als een van drie geschikte locaties. Er werd een akkoord bereikt met Lagen om een herplaatsing plaats te doen vinden. Een plan van haalbaarheid en beheer werd goedgekeurd door alle partijen en het volledige proces vloeide aan de Richtlijnen voor reintroductie van de IUCN, zoals de eis om een volledig veterinaire protocol te volgen. Voor de pre-overdracht van de vogels werden voorbereidingen gemaakt bij de herintroductieplaats, vooral een vegetatiebeoordeling, de bouw van een voorverblijf-volière

Filippijnse kaketoos

met anti-roofdierontwerp, het plaatsen van roofdiersilhouetten en het opzetten van anti-roofdiermechanismen (vallen en metaalplaten) in de nabijheid. Voor de overdracht en het preventieve toezicht van de vogels hielp vooral de Chester Zoo met het regelen van extra personen om deze noodzakelijke taken op zich te nemen.

De kaketoos werden overgebracht in november 2006 (met een vlucht van de South East Asian Airlines), ze werden individueel gemerkt en gecontroleerd op hun conditie alvorens te worden overgezet in de voorverblijf-volière. Tijdens de acclimatisatieperiode (tot begin januari 2007) aten en gedroegen zij zich normaal. Hoewel alle tien de kaketoos zeer tam waren, waren hun reacties op roofdieren zeer goed, zijnde altijd oplettend op overvliegende roofvogels in de lucht, vooral de haviken die in hetzelfde gebied wonen als waar de volière staat. De kaketoos reageerden op een "roofvogelsilhouet" met extreme paniek bij de eerste alarmkreet. Na drie dergelijke reacties van een roofvogel gebeurde hetzelfde, toen een havik probeerde een andere vogel dichtbij de volière te vangen. Civetkatten die de kaketoos bij nacht proberen te naderen, veroorzaakten ook paniek binnen de volière. Het geleidelijk omzetten van de vogels van geweekte pellets naar een natuurlijker dieet van bosvruchten was een grote uitdaging. Het gebrek aan dergelijke vruchten was een deel van het probleem. Nochtans waren hun gewichten zeer goed, variërend van 290g tot 326g (een variatie-aanwinst van 0 tot 16 g) en geen enkele vogel verloor gewicht.

Het vrijlaten van de kaketoos begon in de tweede week van januari 2007 met een partij van vier vogels als begin. Zij bleven in de buurt van de losplaats, maar alleen de dag na vrijlating. Eén werd er waargenomen in het toeristengebied van Lagen en moest worden gevangen en naar de volière

Filippijnse kaketoos in resort foto's bovenin

Kustlijn met bos

Filippijse kaketoë in boom.

worden teruggebracht. Een andere kwam soms op de grond en volgde de bewaarder. Een week later werd een tweede partij van drie vogels vrijgelaten en het was interessant te zien hoe meer ervaren kaketoës probeerden de andere op hun eerste vlucht te sturen. In het algemeen voeden de vrijgelaten kaketoës zich goed met enkele wilde voedingsmiddelen, hoewel ook supplementair voedsel ter beschikking werd gesteld. Tijdens de tweede vrijlatingsweek werd één kaketoë bij nacht op zijn zitstok belagad door een civetkat, en een andere vogel stierf in de volière waarschijnlijk door de stress die door de aanval van een civetkat werd veroorzaakt. Ondanks het resultaat van deze vrijlating is dit een belangrijke eerste stap voor potentiële herplaatsing van de Filippijse kaketoë en kan op deze lessen worden voortgebouwd. Een zeer belangrijk aspect is partners voor deze doelstelling zorgvuldig te kiezen om vertragingen in kritieke stadia te minimaliseren, maar ook verplichtingen op lange termijn zullen soms tegenslagen hebben. De geschikte plaatsbepaling is essentieel. Als tamheid aan de orde is, zullen de toeristeneilanden niet de beste optie zijn, hoewel stropen op deze plaatsen het moeilijkst is. De losgelaten kaketoës waren onmiddellijk zeer mobiel en daarom moeten

de eilanden minstens een afstand van 8km van het vasteland hebben om voorbarige verspreiding te vermijden. Het ideale eiland zou goed bebost moeten zijn, niet vaak getroffen moeten worden door tyfoons, niet groter dan 10 tot 15ha, het liefst geen grote menselijke populatie bevatten en liever nog minder roofdieren. Het belangrijkste management voorafgaand aan vrijlating moet zijn tamheid verminderen, omdat ondanks vele maatregelen die werden genomen om menselijk vogelcontact te verhinderen, de kaketoës nog precies wisten wat rond hen gebeurde. De toekomstige herplaatsing zal met jongere vogels moeten gebeuren. Betreffende het gedrag met betrekking tot roofdieren, zullen er drastischere methodes naar vogelroofdieren moeten worden gebruikt. Voor de zoogdierroofdieren zal meer aandacht moeten worden gegeven aan bescherming van slaapbomen met metaalplaten om verliezen van slaapvogels te vermijden. Radiotelemetrie zal nuttig zijn waar de topografie van de herplaatsingsplaats dit toestaat. Wat betreft natuurlijk voedsel, over het algemeen aanvaarden de kaketoës dit met weinig problemen. Maar het beste zou zijn ze dit in het opfokprocédé zo spoedig mogelijk te verstrekken...

De Kuhl's lori maakt een briljante terugkeer naar de Cookeilanden

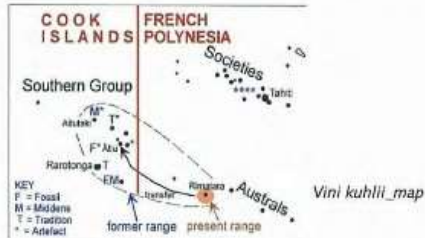
De soort vogel die je zou kunnen verwachten op een paradijselijk eiland in de Stille oceaan, is de prachtig gekleurde Kuhl's lori (*Vini kuhlii*). Hij kwam van nature voor op Atiu, een van de Cookeilanden, maar raakte daar ongeveer 200 jaar geleden uitgestorven. De Maori royalty hebben overmatig gebruik gemaakt van zijn spectaculaire gevederte, vooral de kleine rode veren, voor versieringen en voor het verfraaien van ceremo-

niële hoofdtoeien. Lokale mondelinge traditionele vertellingen beweren dat de laatste veerogst op de Cookeilanden werd gedaan door een team van Aitutaki en Manuae rond de tijd van het bezoek van kapitein Cook in 1770. Deze lorikeet werd nooit geregistreerd op de Cookeilanden door enige Europese bezoeker en was waarschijnlijk al uitgestorven op de Cookeilanden alvorens de missionarissen in 1820 aankwamen. Gelukkig raakte deze soort, die ook als Rimataralorikeet bekend staat, niet uitgestorven op Rimatara, een klein eiland in Frans Polynesië, waar

Kuhl's lori op Rimatara

hij in vroegere tijden werd geïntroduceerd. In april 2007 werd een groep van deze lori's gevangen en overgeplaatst naar Atiu. Deze 27 ura's, zoals zij genoemd worden op Rimatara, werden 27 kura's in de Maoritaa van Atiu. Deze reïntroductie van de bedreigde Kuhlloori op Atiu werd ondernomen om een reservepopulatie te vestigen, omdat men gelooft dat als scheepsratten (*Rattus rattus*) Rimatara ooit zouden bereiken de soort daar uitgestorven zou raken. In 1992 werd de populatiestatus en habitatvereisten van de *Vini kuhlii* onderzocht op Rimatara.

De populatie werd geschat op 900 vogels en kwam het meest voor in de tuinbouwstreek van het eiland, die door onlangs geïntroduceerde bomen en struiken wordt overheerst. Een onderzoek vond de vreedzame rat (*Rattus exulans*) en de Noorse rat (*Rattus norvegicus*), maar geen scheepsratten.

Veldwerk had aangetoond dat Atiu het enige bewoonde eiland geschikt voor een reïntroductieprogramma was, omdat het vrij van scheepsratten was en niet bewoond werd door een andere soort Vinilori. Atiu en Rimatara zijn zeer gelijkwaardig met centrale vulkanische heuvels, die door een onderbroken moeraslandschap worden omringd, die zich binnen een wal van oude koraal- kalksteen bevindt. Atiu is 6km in diameter en tweemaal zo breed en meer dan vier keer het gebied van Rimatara (29km² en 9km²). Op beide eilanden bestaat nog inheems bos, dat voorkomt op zowel de kalkwallen als op de binnenlandse heuvels; de lagere hellingen en valleien vormen een tuinbouwstreek. De inheemse en geïntroduceerde beplanting van de twee eilanden lijken erg op elkaar.

Voor de herplaatsing werd in een algemeen onderzoek een evaluatie van de gezondheid van de avifauna op het eiland gemaakt. Daarna werden de lori's gevangen met gebruik van mistnetten, in quarantaine geplaatst en hun conditie geëvalueerd om er zeker van te zijn dat

slechts gezonde vogels naar Atiu werden meegenomen. Deze procedures waren een volledig succes; alle vogels aten goed, handhaafden hun gewicht binnen de verwachte grenzen en vlogen goed wanneer zij werden losgelaten. Het zijn slechts kleine vogels en daarom was het een opluchting hen te zien vliegen in hun nieuwe eilandhabitat. Koningin Rongomatane Ariki bracht enthousiaste Maori-voorzangers ertoe de lori's een lang gezond leven met vele kuikens te wensen. Het CRES- en CINHT- personeel werkt nu samen om quarantaine procedures te vergroten en voorlichting te geven om introductie van de scheepsrat op de eilanden te voorkomen. Ongeveer één jaar na de vrijlating zal er een samenwerkingsonderzoek op het hele eiland zijn om de aantallen vrijgelaten vogels, de reproductieve activiteit, distributie, het habitatgebruik en de culturele implicaties te bepalen van de weer gevestigde kura op Atiu.

Bruce geeft 2 cc nectar aan Kuhls lori

Albesiabloem voor nectar

De roodbuikpapegaai

In het geslacht van de Poicephalusfamilie is er geen andere soort waarbij het verschil tussen man en pop zo duidelijk is.

Beschrijving

Een van de fraaiste vertegenwoordigers van deze familie is de roodbuikpapegaai, *Poicephalus rufiventris*. Deze prachtige papegaai van ca. 23cm komt voornamelijk voor in Centraal- Ethiopië, in het zuiden tot over de Keniaanse grens en in het uiterste noordoosten van Tanzania. Er worden 2 soorten beschreven, nl. de *P. rufiventris rufiventris* en de *P. rufiventris pallidus*. Deze laatstgenoemde komt voor in het oosten van Ethiopië en het grensgebied met Somalië. Zoals de Latijnse naam al doet vermoeden, is deze wat bleker. Het verschil met de nominaat is niet gemakkelijk te zien, mede omdat de *P. r. pallidus* waarschijnlijk niet in Europa voorkomt. De man doet zijn naam alle eer aan, omdat deze prachtig rood is op zijn gehele buik, het rood begint al in de keelstreek. Zijn zilverschijnde bronsgekleurde kop gaat over naar donkerolijf op de rug. De onderstaartdekveren zijn lichtgroen.

De pop laat echter totaal geen rood zien en is ook donkerolijf op de rug, maar op haar borst en buik grijsbruin met een groen waas erdoorheen.

Beide vogels hebben een donkere snavel en poten en een felrode iris.

Het is in de beginjaren van 1980 geweest dat deze soort geïmporteerd werd en ik mijn eerste roodbuikpapegaaien aanschafte. Het waren verschrikkelijk schuwe vogels en ik wist eigenlijk niet wat ik ermee aan moest. Om de vogels een schuilgelegenheid te bieden hing ik er een nestblok bij, waar de vogels direct invluchtten, zodra ik in de buurt kwam. Veel van deze importvogels zijn dan ook gestorven van stress en slechte verzorging. Ik voerde van het begin af parkietenzaad met wat extra zonnepitten, tortelduivenvoer en vooral veel zoet fruit. Ook kregen ze een bakje met grit en maagkiesel en dat werd ook over het voer uitgestrooid. Gelukkig werd alles goed opgenomen en bleven de vogels ondanks hun schuwheid in leven. Achteraf heb ik waarschijnlijk geluk gehad en toen een jong koppel aangeschaft. Wat later zijn wij verhuisd naar een ruimere woning met meer ruimte voor de vogels en de roodbuiken verhuisden mee.

Ongeveer 3 jaar nadat ze waren aangekocht, legde de pop 3 eieren die alle bevrucht waren. Na 28 dagen vast gebreed te hebben kwam het eerste jong uit. De volgende dag zag ik tot mijn verbazing 2 jongen liggen in de voerbak. Levend en niet beschadigd. Ik heb ze teruggelegd in het blok en terwijl ik de andere vogels aan het voeren was, zag ik de pop met een jong in de snavel uit het blok komen en deze in de voerbak leggen. Van dit nest is dan ook niets terecht gekomen en ik wijt dit aan de onervarenheid van jonge vogels. De jongen overleggen kon ik niet en handopfok was en is geen optie. Latere nesten werden perfect grootgebracht, ook het ringen (7mm) gaf geen problemen. Van alle jongen van dit koppel kon ik in het nest aan de kleur zien wat mannen en poppen waren, zodra de buikkleur zichtbaar werd. Het grootbrengen van de jongen duurt ca. 8weken en na het uitvliegen duurt het zeker nog 4 weken, eer ze volledig zelfstandig zijn. De jongen werden spoedig heel vertrouwd en van schuwheid was dan ook niets te merken. Het is dan ook aan te bevelen om met roodbuikpapegaaien te kweken die niet

schuw zijn. Het geeft heel wat meer plezier aan dergelijke vogels. Ik heb met verscheidene koppels roodbuiken gekweekt en het opvallende is dat in vergelijking met bonte boeren de kweek veel minder gemakkelijk verloopt. Bijv. legnood komt nogal eens voor. Zorg altijd voor voldoende grit en eventueel vloeibare kalk in het drinkwater. Ook vechten tussen man en pop is niet vreemd bij deze soort. Haal de vogels direct uit elkaar en laat ze een tijdje apart zitten. Soms heb je een jaar waarin je 3 keer een nestje jongen kweekt en het jaar erop kweek je niets, zelfs een enkele keer 2 jaar achter elkaar niets. Zolang de vogels elkaar niets doen, kun je ze rustig bij elkaar laten zitten, maar blijf ze goed observeren. Ze zijn ook gemakkelijker vatbaar voor ziekten dan bv. bonte boeren of meijerpapegaaien. Ze behoren een felrode iris te hebben het hele jaar, maar vogels met een zieke onder de leden laten meestal een flauw rode tot oranje iris zien. Vaak zijn ze dan al behoorlijk ziek. Het is immers dikwijls zo dat, wanneer wij een zieke vogel ontdekken, deze al meerdere dagen ziek is voordat wij het ontdekken. Eerder schreef ik dat van mijn eerste kweekkoppel de jongen goed op geslacht te onderscheiden waren, bij mijn latere koppels was dit veel onduidelijker en werd pas op latere leeftijd het onderscheid tussen man en pop zichtbaar. Terwijl bonte boeren vrij gemakkelijk in ruime broedkooien willen kweken, geef ik bij roodbuikpapegaaien de voorkeur aan kleine vluchtjes of voliëres van 2m met een goed nachtverblijf. Een natuurblok of een zelf gefabriceerd blok moet 40cm. hoog zijn met een bodemoppervlak van ca. 20 x 20cm en bij voorkeur op een donkere plek hangen. Broeden kunnen ze het hele jaar door, mits de temperatuur niet onder de 10 graden komt en er voldoende lichturen zijn. Het zijn vrij actieve vogels en ze moeten dan ook voldoende afleiding hebben, bijv. takken om te knagen. Het zijn vogels die vrij oud kunnen worden en tot op een leeftijd van 20 jaar probleemloos kunnen kweken. Helaas zien wij deze vogels weinig op tentoonstellingen. Misschien dat in de toekomst wat meer geschouwd gaat worden met deze prachtige vogels, opdat men kan zien dat ook met deze soort goed in gevangenschap gekweekt kan worden.

Aanbevolen naslagwerk:

Afrikaanse papegaaien, H.Kremer
Langflügelpapageien, Hoppe en
Welcke
Lexikon der papageien, T.Arnt
Stamboek *Poicephalus* www.poicephaluslamboek.org

Tekst en foto's: Harry Weitering

Vogelfilosofisch

Na 'Vogelkunde' van september nog maar eens een aansprekende kop bedacht bij dit artikel. Ter stimulering uiteraard om te gaan lezen, en tevens bedoeld voor het aanzwengelen van de discussie in ons maandblad. Want, waar wij vogelliefhebbers toch zeker ook graag mee bezig willen zijn, is het filosoferen over vogels. Vogels zitten duidelijk niet alleen in de natuur of in onze kooien, maar zeker ook in ons hoofd. En verder is er eigenlijk altijd wel volop aanleiding te vinden om over actuele of minder actuele vogelonderwerpen wat te willen zeggen of schrijven. Daar komt nog bij, dat niet alle onderwerpen zo geschikt zijn om op bijvoorbeeld een verenigingsavond te bespreken. De belangstelling of interesse is in een beperkte groep daarvoor meestal te uiteenlopend. Terug naar de filosofie!

Hierbij is het goed te weten, dat we vertrekken vanuit één bepaald grijs hoofd. Daarmee deel uitmakend van de dominante groep met grijskopfactor binnen onze gelederen. Ook de groep die meestal over een lange periode kan terugkijken in de tijd, wat uitermate van pas komt natuurlijk bij filosoferen. Filosoferen doen we vanuit specifiek menselijke factoren bij bedenken, redeneren, verklaren of zoals hier bediscussieren.

Een zeer hoogwaardige eigenschap, ontstaan in onze evolutie, die je bij vogels niet zult kunnen vaststellen, maar dit terzijde. Bovendien is het toch ook zo, dat we regelmatig gedwongen worden tot nadenken bij de uitoefening van onze vogelhobby. Als bijvoorbeeld de resultaten nogal achterblijven bij onze verwachtingen. Of gewoon om enigszins bij te willen blijven bij alle ontwikkelingen op vogelgebied. Laten we beginnen met eens naar een paar van die ontwikkelingen te kijken. Wat valt op bij de hedendaagse vogelpraktijk?

Dat de economisch financiële crisis geen invloed heeft op de handelswaarde van vogels. De vraag naar vogels bepaalt in het algemeen de handelswaarde. Beter gezegd, de vraag t.o.v. het aanbod. Wat zit er eventueel nog meer achter? Bij de Europese cultuurvogels is de vraag nog altijd groot. Dat zal alles te maken kunnen hebben met het feit, dat om deze vogels in redelijk grote aantallen te kweken toch wel extra aandacht, inzicht en wat langere ervaring nodig is. Bij de tropen, waar de prijzen o.a. op internet de pan uitrijzen, is de importstop van grote invloed. Waar is de tijd gebleven dat voor luttele guldens een compleet pakket aan volièrevogels kon worden aangeschaft bij vogelpark Animalia te Eindhoven? Koppels zebra-vinken, oranje-kaakjes, napoleonnetjes konden direct een hele volière bevolken. Maar tijden veranderen zogezegd en het klimaat ook nog eens. Dat brengt me op het idee dat het voor onze tropenkwekers steeds gemakkelijker zal worden om omgekeerd goed en veel te kweken. Wellicht wordt het voor hen weldra mogelijk om na een succesvolle kweekperiode voor de rest van het jaar op een echt tropisch eiland te verblijven.

Sorry, want dit was duidelijk even fantaseren in plaats van filosoferen en uiteraard geheel ludiek bedoeld. Anderzijds liggen deze twee begrippen in onze maatschappij dikwijls verraderlijk dicht bij elkaar! Nu verder toch maar op het rechte filosofische pad te willen blijven met het volgende onderwerp: 'Over de streep'.

U raadt het al, nog een keer over de bestreping bij onze gepigmenteerde kleurkanaries dus. Wij kwekers van deze vogels hebben intussen alles te maken met de nieuwe COM-standaardeisen hieromtrent. Het gevraagde streep patroon is grofweg gesteld veranderd van heel fijn en onderbroken naar vooral breder en duidelijk aanwezig in rugdek en flanken. Eigenlijk kunnen we er niet omheen hierbij een pleidooi te houden om deze oorspronkelijk fijnbestrepte vogels niet helemaal over boord te willen gooien.

Weliswaar worden ze niet meer gevraagd op onze tentoonstellingen, maar behoren ze in zekere zin dan niet tot het vogelculturele erfgoed? Zij hebben decennia lang het ideaalbeeld

gevormd. Veel tijd, moeite en inzicht hebben ons toen zover kunnen brengen. Tegelijk zijn deze vogels ook een natuurlijke demonstratie van wat variatiebreedte binnen één bepaalde soort kan betekenen. Zeer waardevol om vast te leggen en te bewaren, tenminste op foto, video, dia etc. Verdergaand met het nieuwe streep patroon, door sommigen als 'balken' betiteld, het volgende.

Wat weten we over de vererving van de streepjes precies? Vanwege de overzichtelijkheid willen we uitgaan van een bestand van uitsluitend fokzuivere (homozygoot) geelfactorige agaatmozaïekkanaries. Na een analyse van de mozaïekfactor is nu de agaatfactor aan de beurt gezegd. Algemeen bekend mag worden verondersteld, dat de aanleg voor agaatbestreping dominant vererft t.o.v. bruinagaat (isabel). Dat diezelfde agaatfactor recessief vererft t.o.v. de zwarte bestreping (groen). Dat bij agaatvogels de eerste reductiefactor werkzaam is om het bruin (phaeomelanine) terug te dringen. Het eindresultaat 'agaatstreep' lijkt opgebouwd uit de erfelijke aanleg voor zwart eumelanine en de sterkte of werkzaamheid van de agaatfactor. Dit laatste varieert grofweg van minimaal tot maximaal. Volledigheidshalve nog even vermelden dat ook voeding, onderliggende donsbevedering en in mindere mate de vetstofkleur ook bijdragen aan wat we zien, het totaal plaatje dus. Het is daarmee wel duidelijk dat er geen twee geheel dezelfde agaten zullen bestaan. Over variatiebreedte gesproken!

De laatste paar jaar is er nog ruimte ontstaan om eventueel aanvullende 'agaatwetenschap' te krijgen. Hoe verloopt de overgang van fijn naar grof bestrept? En in directe aansluiting daarop: zijn nu de poppen niet eerder in het voordeel vanwege de gevraagde m.i. meer natuurlijke vorm van bestreping? Behoort dit tot gefundeerde filosofie of is het fantasie? Geef uw mening. We gaan nog even door om toch zeker de avi-fundamentalisten onder ons te gerieven. Vertrekpunt is een concreet uitgewerkt voorbeeld van de kweekcombinatie: agaat fijn bestrept X agaat grove streep. Graag wil ik het nog concreter maken door uit te gaan van vogels met streepjes van respectievelijk 1mm en 3mm breed. Wat kunnen eventuele uitkomsten ons leren? Als we jongen krijgen met een gemiddelde streepbreedte van ± 2 mm, zou dat kunnen wijzen op het intermediaire karakter van vererving bij dit onderdeel 'streep' dus. Daar zijn best ook natuurlijke argumenten bij te bedenken. Maar als blijkt dat de gemiddelde waarden van dit onderdeel dichter bij ca. 1mm of juist dichter bij de 3mm uitkomen, zou de conclusie kunnen inhouden een meer terughoudend of juist meer overheersend karakter van de brede streep. Hoe dan ook, voor ondergetekende is het vooral filosofie, voor anderen misschien is het al kennis of ervaring. Laat u horen! Het is in elk geval wetenswaardig, en zeker ook weer een ingang voor discussie. Het kennisniveau betreffende erfelijke factoren kan ermee worden verhoogd en de praktische betekenis ervan is evident. Tenslotte willen we allemaal onze kennis graag uitwisselen, verbreden en verdiepen, en dat vele vogellevens lang. Toch?

Waarnemer
W. v.d. Vliet

Vogelbespreking

Tekst en foto's Jan Bouwmeester

Cinnamon hemelsblauw man.

Een vogel met een dikke bevederinglaag. Dit is goed te zien aan de bevedering rond de snavel. De snavelinplant is dan ook prima te noemen. De kop is goed rond gevuld maar de kopdracht zou wat meer voorover moeten zijn, kijk maar naar de horizontale ooglijn. Het masker is van een goede diepte met mooie grote stippen. Alleen lijkt er 1 stip te ontbreken maar die ligt over een andere stip heen. De kleur is mooi egaal hemels blauw en ook de tekening is behoorlijk wit van ondergrond. Alleen achter het masker zien we nog wat blauwe waas in de tekening.

Cinnamon hemelsblauwe pop.

Een pop die de kopbevedering goed opzet. We zien dan ook een prima hoog front(voorhoofd). Wat ook opvalt is dat de kop van voorhoofd naar achterhoofd langer moet zijn, zodat het achterhoofd meer gevuld is. De maskerdiepte is vrij goed maar de keelstippen zijn wat langwerpiger. De vogel showt zichzelf in een mooie rechte houding. De kleur is vrij goed maar de vleugeltekening kan wat regelmatig...

Cinnamon grijsgroen pop.

Wat een prima lichaamslengte toont deze vogel. De lichaamsbevedering is niet helemaal compleet waardoor de lichaamskleur niet voldoende egaal is. Het front toont een goede groeirichting van de bevedering. Op snavelhoogte zijn de wangen niet voldoende gevuld en ook zien we een knik boven de schouders. Het masker hoewel van redelijke diepte toont niet fraai. De stippen moeten groter en ronder en beter geplaatst zijn. Toch is dit een prima vogel die menigeen graag op zijn hok zou willen hebben.

Cinnamon grijs man.

Deze man met zijn bijzonder lange voorhoofdveren voegt een extra dimensie toe aan de kwaliteit van de hedendaagse standaard grasparkiet. Kijk maar eens wat een bijzondere hoogte en breedte deze kop toont. Het masker laat ook mooie grote stippen zien. Jammer dat de conditie van de bevedering niet optimaal is en er niet wat meer van de vogel te zien is. Dat is helaas een probleem als je foto's op een tentoonstelling door de tralies heen moet maken.

Preventief kuren? Liever niet!

Veel vogelliefhebbers en dan met name vogelliefhebbers met Europese cultuurvogels kuren hun vogels preventief met antibiotica om zieke vogels in de toekomst te voorkomen. Tevens tracht men hiermee de mortaliteit (sterfte) van jonge vogels te voorkomen. Niet alleen in de vogelliefhebberij worden antibiotica ingezet, ook in de varkenshouderij maakt men veelvuldig gebruik van kuren. Hiervoor gebruikt men veelal tetracycline, een goedkoop antibioticum dat een productie- verhoging van ongeveer 2-3% geeft.

Zowel bij vogels als bij varkens wordt dus gebruik gemaakt van antibiotica ten gunste van de (vermeende) opbrengstverhoging.

Maar wat zijn antibiotica nu precies? Antibiotica zijn giftige stoffen die voor bacteriën dodelijk zijn, zowel voor de bacteriën die onze vogels ziek maken als voor de goede bacteriën die bijvoorbeeld in yoghurt drankjes zitten. Het toevoegen van antibiotica aan de voeding van dieren zorgt er dus voor dat bacteriën die zich in dit dier bevinden, doodgaan. Sommige bacteriën kunnen een dier of mens ziek maken, daarom worden antibiotica soms gegeven bij ziekte. Antibiotica werken niet tegen virussen.

Normaal gesproken wordt een antibioticum dus pas gegeven, als een dier of mens ziek wordt. Maar in de varkensindustrie en ook bij vogels wordt het meestal preventief gegeven, dus voordat een dier ziek wordt. U kunt zich voorstellen dat om elk dier preventief te behandelen met antibiotica er enorme hoeveelheden nodig zijn. Antibiotica doden ook goede bacteriën die hard nodig zijn voor de vertering van voedsel in de darm. Als deze goede bacteriën doodgaan, kan dit een verminderde opname van het voer geven.

In de Nederlandse ziekenhuizen is men in vergelijking met het buitenland uiterst terughoudend met het verstrekken van antibiotica. De belangrijkste reden hiervoor is dat bij veel antibioticagebruik de kans bestaat dat een bacterie ongevoelig raakt voor het antibioticum en dus niet meer doodgaat. Dit noemt men ook wel het resistent worden van een bacterie. In de varkensindustrie wordt zoveel gebruik gemaakt van antibiotica dat bij 40% van de varkenshouders de gevaarlijke MRSA-bacterie in de neus voorkomt, ook bij kippenhouders is dit al aangetoond.

Isolatiekleding bij MRSA

Indien men in een ziekenhuis ook maar verdacht wordt van besmetting met een MRSA, volgt isolatieverpleging. Dit is nodig, omdat een bacterie heel moeilijk te behandelen wordt, als deze niet meer gevoelig is voor sommige antibiotica. Dit kan komen door preventief kuren. De bacterie kan zich dus snel verspreiden en slachtoffers maken. Een infectie met een MRSA- bacterie heeft voor de mens een grotere kans op overlijden

Opblaasbare MRSA-kamer

dan een infectie met een niet MRSA- bacterie.

Het is niet ondenkbaar dat vogelhouders ook aan resistente bacteriën worden blootgesteld, als men preventief gaat kuren met antibiotica. Daarom is het van belang dat u goed nadenkt, voordat u uw vogels preventief zonder begeleiding van een dierenarts gaat kuren.

Tekst en foto's: Guido Reijnen
Vogelliefhebber (zebravinken)
Student medicijnen

SUKSES Producten voor al uw zaadetende vogels

- Stalen Broed- en Stapelkooien **NIEUW!**
- Krachtvoerders
- Diverse soorten vitamines
- Kleurstoffen
- Waspoeders

www.sukses.tv
Delft, Tel (015) 214 29 01 | Fax. (015) 380 17 93

Dutchy's® bestrijden bloedmijten natuurlijk!

Bloedmijten worden in hun schuilplaats effectief en afdoende bestreden zonder gebruik van chemische middelen, maar door hun natuurlijke vijand.

Door op tijd onze Dutchy's® (roofmijten) uit te zetten, in nesten en broedkooien, kunt u aantasting voorkomen of bestrijden.

Meer informatie? www.refona.nl

Door Ger Essenberg

Deze maand sieren de bronzemannetjes de voorplaat van onze kalender, o.a. de stamvaders van de bekende japanse meeuw – *Lonchura striata domestica*. Ongeveer 400 jaar geleden werden de stamvaders van de japanse meeuw in China veel gehouden en gefokt. Rond 1700 werden vanuit zuidelijk China de eerste exemplaren naar Japan overgebracht. Een verslag uit die tijd maakt duidelijk dat het ging om vogels van de soort *Lonchura striata* – het spitsstaartbronzemannetje. Met het oog op het uiterlijk en het verspreidingsgebied komen derhalve twee ondersoorten in aanmerking als stamvader van onze Japanse meeuw: *Lonchura striata acuticauda* en *Lonchura striata swinhoi*.

In Japan kwam het domesticatieproces pas goed op gang. De eerste mutant, de roodbruine, ontstond omstreeks 1785. Deze roodbruine japanse meeuw ziet u in het midden van de foto staan. Vanzelfsprekend lijkt hij totaal niet op de eerste gefokte meeuwjes, qua kleur, tekening, grootte en vorm is hij stukken verbeterd in de loop van de jaren, maar we laten hem nu even zien als een van de stamvaders.

Binnen het geslacht *Lonchura* vormen de bronzemannetjes een geheel eigen groep bestaande uit 7 soorten met een aantal ondersoorten. De ondersoorten zijn soms zo verschillend van elkaar dat aan enkele ervan een eigen Nederlandse naam is gegeven. In deze gevallen zijn van deze ondersoorten ook standaardomschrijvingen gemaakt. (Voor de uitvoerige standaardomschrijvingen verwijs ik u naar de standaard *Lonchura* van de NBvV 2001.) Op deze plaats is het goed de fokkers van de bronzemannen erop te wijzen dat, hoewel er in het begin van de tachtiger jaren sprake is geweest van een min of meer regelmatige invoer, men bij verschillende soorten tegenwoordig is aangewezen op een zeer beperkt aantal in Nederland aanwezige exemplaren. Extra aandacht verdienen hierbij de witbuik-, de berg- en de treurbronzeman.

Na deze korte inleiding wil ik me verder beperken tot de groep bronzemannetjes. Ik wil de vogels met de wijzers van de klok mee beschrijven en we beginnen dan bovenaan bij het witsluitbronzemannetje.

1. Het witsluitbronzemannetje - *Lonchura striata striata*. Deze komt van oorsprong uit Zuid- en Centraal-India en Sri Lanka. *Lonchura s. semistriata* komt oorspronkelijk van de Nicobareilanden. *Lonchura s. fumigata* komt oorspronkelijk van de Andamaneilanden. Binnen het soort *L. striata* worden behalve de nominaatvorm zes ondersoorten omschreven. Wanneer deze ondersoorten afzonderlijk in ogenschouw worden genomen, blijkt dat er een verdeling in twee groepen kan worden gemaakt. De tweede groep die bekend staat als het spitsstaartbronzemannetje, bestaat uit de ondersoorten *L.s.swinhoi*, *L.s. subsquamicollis*, *L.s.acuticauda* en *L.s.phaethontoptila* (zie 9). Kenmerk van deze groep is een V-vormige buiktekening en een gezoomde overgang van masker. In de richting van de buik. De meest opvallende

vertegenwoordiger van deze groep is de *L.s.swinhoi*. De eerste groep waarbij voor de minder gebruikelijke Nederlandse naam witsluitbronzeman is gekozen, bestaat uit de nominaatvorm *L. s.striata* en de ondersoorten *L. s.semistriata* en *L. s. fumigata*. Kenmerk van deze groep is een scherpe afscheiding masker/buik en het missen van de V-vormige buiktekening. De meest opvallende soort van deze groep is de nominaatvorm.

2. Het Molukkenbronzemannetje - *Lonchura molucca molucca*. Deze vogels komen van oorsprong van de Molukken. *Lonchura m. propinqua* van de Tukang Besi-eilanden. *Lonchura m. vagans* van de Floreseilanden. Balgonderzoek in het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden heeft nog eens bewezen dat de nominaatvorm de meest contrastrijke vertegenwoordiger van deze soort is. De nominaatvorm wordt dan ook in standaardvorm opgenomen. De verschillen met de twee ondersoorten worden wel beschreven. De Nederlandse namen gestreepte bronzeman en golfbuikstrilde zijn niet juist en zorgen voor verwarring met de striatagroep.

3. Het Borneobronzemannetje - *Lonchura fuscans* van Borneo en de Cagayanarchipel. Van deze vogels zijn geen ondersoorten bekend.
4. Het Javabronzemannetje - *Lonchura leucogastris* van Zuid-Sumatra, Java, Bali en Lombok. Soms wordt in Nederlandse literatuur de naam zwartstuit- of zwartborstbronzemannetje genoemd. Onze keus voor Java bronzeman sluit aan bij wat internationaal gebruikelijk is.

5. Het bergbronzemannetje - *Lonchura kelaarti kelaarti* uit Sri Lanka. *Lonchura k. jerdoni* uit Zuidwest-India en *Lonchura k. verneyi* uit Oost-India. De verzamelnaam voor de soort *L. kelaarti* is bergbronzeman. Vertegenwoordigers van de nominaatvorm worden ook wel omschreven als kelaartbronzeman terwijl de ondersoort *L. k. jerdoni* wel als jerdonbronzeman wordt omschreven. Gekozen is voor de omschrijving van de nominaatvorm, omdat deze door een sprekerder tekening het meeste contrast toont.

6. Het witbuikbronzemannetje - *Lonchura leucogastra* van Sumatra en Malay Peninsula. *Lonchura l. castanonota* uit Kalimantan. *Lonchura l. smithiesi* uit Zuidwest-Sarawak. *Lonchura l. palawana* uit Palawan, Noord- en Oost-Borneo. *Lonchura l. manuli* van de zuidelijk en centrale Filippijnen. *Lonchura l. everetti* uit Luzon, Mindoro en Catandaunes. De diverse ondersoorten van het witbuikbronzemannetje zijn in veel gevallen zeer moeilijk van elkaar te onderscheiden. Balgonderzoek in het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden heeft geleerd dat de ondersoort *L. l. castanonota* de meest donkere ondersoort is waarbij de witte kleurloze schachtstrepen voor het grootste contrast zorgen. De voornaamste verschillen tussen de diverse ondersoorten zijn te vinden in de bruintinten van rugdek en masker. Hoewel men tot voor kort ervan uitging dat in Nederland alleen de ondersoort *L. l. everetti* aanwezig was, heeft vergelijkingsonderzoek van de museumbalgen met onze privécollectie geleerd dat al meerdere ondersoorten in Nederland aanwezig zijn geweest.

7. Het parelbronzemannetje - *Lonchura tristissima leucosticta* uit zuidelijk Centraal-Nieuw-Guinea. Bij de ondersoort *L. t. leucosticta* is gekozen voor een aparte standaardomschrijving onder de naam parelbronzeman. De prominente schacht en stiptekening van deze ondersoort wijkt duidelijk af van de andere vertegenwoordigers van de soort *L. tristissima*. Dit verschil is voor verschillende ornithologen aanleiding geweest de parelbronzeman als aparte soort te beschrijven onder de soortnaam *L. leucosticta*. Binnen de groep bronzemannen komt geen geslachtsdimorfisme voor. Uitzondering hierop zou de parelbronzeman zijn, maar de variatiebreedte binnen deze ondersoort zorgt ervoor dat een gescheiden man- en popomschrijving niet van toepassing is.

8. Het treurbronzemannetje - *Lonchura tristissima tristissima* uit Noordwest-Nieuw-Guinea. *Lonchura t. hypomelaena* uit West-Nieuw-Guinea en de *Lonchura t. calaminoros* uit Zuidoost-Nieuw-Guinea. Het treurbronzemannetje is slechts enkele malen in het begin van de tachtiger jaren in Nederland ingevoerd. De standaardomschrijving is dan ook volledig gebaseerd op het balgonderzoek.

9. Tot slot het spitsstaartbronzemannetje - *Lonchura striata swinhoi* uit Oost-China en Taiwan, dat ik al beschreven heb in mijn inleiding.

Theorie en praktijk, Oranjeborst maskerbruin.

Als je begint met een kleurslag wat moet je dan doen. Hoe start je ermee. In theorie klopt het allemaal aardig, maar in de praktijk

Welke kleur? Wat wil je bereiken? Wat heb je er voor over? En zo kan ik nog 10 vragen stellen. Ik praat voor mezelf. Zo heb ik het ervaren.

Reeds vele jaren heb ik zebravinken vooral in bruin, maskerbruin en wit (bont) Maar je wilt wel eens wat anders. Zo heb ik geprobeerd roodflank te kweken, maar dat was voor mij te moeilijk (ingewikkeld). Alsook pastelbruine zebravinken, na een paar tegenvallende kweekseizoenen eruit gesukkeld en niets meer over. (Toch wel een mutatie die mij aanspreekt, wie weet) Toen kwam de wangbruine in mijn kweekkooien. Fraaie jongen, goede resultaten maar ik zag deze kweek niet zitten. Ik zag er wel wat in, maar vele vogels niet: ze waren blind, misten een oog of hadden andere oogletsels (ontstekingen) Ik heb bewondering voor de doorzetters in deze kleurslag. Daarna de agaatbruine zebravink. Hierover maak ik nog een uitgebreid verslag.

Bij al deze kleuren startte ik met bruinen uit mijn eigen lijn. (goed hé) Je schaft dan enkele vogels aan van de nieuwe kleurslag. In mijn geval niet te duur en toch aardig van kwaliteit. (Ons kent ons!) En als ze je willen helpen dan krijg je best wel iets goeds, je moet er wel op uit zijn, ze brengen ze niet thuis.

Bij al deze nieuwe kleuren gestart met 3 a 4 koppels. De jongen uit deze koppels onderling koppelen en je hebt een nieuwe lijn op je kooi. In theorie klopt het wel maar in de praktijk komen de goede vogels uit een koppel en/of de andere koppels doen nauwelijks iets. Dan moet je toch weer andere vogels aanschaffen en/of je moet concessies doen aan de kwaliteit en kweekeigenschappen van de zebravink. Je gaat het dan doen met wat je hebt met alle gevolgen.

In 2007 zag ik tijdens de NZCshow met meer dan 2300 zebravinken) zeer veel goede vogels maar ook opvallende en zeer bijzondere kleuren. Mijn oog viel toen op een maskerbruine met een mooi rugdekkekleur en geen oogstreep. Het bleek een oranjeborst maskerbruine van onze Belgische liefhebber Jan van Staay te zijn.

Dit leek me wel wat. Hoe pak je dit aan? Ik ben geen theoreticus en in erfelijkheid geen ster.

Na diverse gesprekken met liefhebbers in Veenendaal kwam ik tot de conclusie: oranjeborstbruine poppen en maskerbruine mannen. De mannen is

geen probleem, die heb ik zelf voldoende en redelijk van kwaliteit. Op zoek naar oranjeborst bruine poppen. Uit de kofferbak van een noorderling g (ik weet zijn naam niet meer) een pop gekocht voor € 10,-.

Bij mijn medebestuurder Dirk Koppenol heb ik een pop geruild voor een bruine man. En van mijn zebravinkenvriend, Piet Goossens, heb ik een derde pop gekregen.

Dus drie koppels

Theorie: 3 x 4 jongen = 12 jongen.

Praktijk:

- 1 koppel geen jongen
- 1 koppel 2 jongen (1 maskerbruin en 1 bruin)
- 1 koppel 11 jongen (6 maskerbruin en 5 bruinen)

We gaan ermee door De oranjeborstmaskerbruine is een mooie mutatie-combinatie. Lijkt erg veel op de maskerbruine. De eisen (zie standaard) zijn nagenoeg hetzelfde. Het grote verschil is het ontbreken van de oogstreep bij de poppen (bij de mannen vormt deze een geheel met de wangvlek) Ik denk dat de roze was (zie standaard) in de kleur van het rug/vleugeldek en kopnek bij de oranjeborst maskerbruine makkelijker te realiseren is.

Bij de zebravink van Jan viel dit in ieder geval op. De tekening van de man zal wel een probleem opleveren. Tenminste als men de standaard wil benaderen. Ik concentreer me voorlopig op de poppen. Wat me nu opvalt? Jonge bruine zebravinken, die net uitvliegen, met opvallend veel oranje in wangen en jonge maskerbruine zebravinken (poppen) met nauwelijks een oogstreep en lichte staartblokken. De roze was is (nog) niet opvallend aanwezig.

Voor volgend jaar enkele koppels opzetten uit de verkregen jongen. Wellicht zijn er wel andere liefhebbers met deze mutatie/combinatie gestart en ook zij hebben ervaren dat theorie iets anders is dan de praktijk. Misschien kunnen we enkele vogels ruilen. Wie weet?

Tekst: Karel Paantjens, Foto Bart Houben.

Volierebouw Nederland

Onze specialiteit is... Topkwaliteit!

Hermens Volierebouw Nederland
Wijk bij Duurstede
Nieuwe Tielseweg 57-22
4001 JT Tiel
Telefoon: +31 (0)344-752140
Fax: +31 (0)344-752141
Mobiel: +31 (0)643-111280
Website: www.volierebouw.com
E-mail: info@volierebouw.com

Beste materiaalgebruik Door gebruik te maken van een geanodiseerd en uniek aluminium profiel is oxidatie, en dienstegevoige een langzame vergiftiging van de vogels, onmogelijk.

Schitterende afwerking Door nergens poppaagels te gebruiken kunnen de vogels zich niet aan de poppaagel of gaspauzen beschadigen. Ook bij gebruik van polykarbonaatplaten, geen verkransingen, barsten, afvorming of zwaar vreten.

Duurzame afwerking Private 45 graden hoekverbindingen zonder giftige plastic koppelmokken te gebruiken. Zelfs schrammen, sieten en dergelijke zijn op zijn minst geanodiseerd.

Kleuren Profielen zijn standaard geanodiseerd of RAL 8019 groen, alle andere RAL-kleuren zijn op bestelling leverbaar.

Gaas Wij gebruiken een Ane-bestendig stalen gaas, daarna verzinkt en vervolgens voorzien van een laag aluminium met de gewenste zelfe zwarte poedercoating.

Een bijzondere kanarie

Omdat ik dit toch wel een erg leuk avontuur vind, kon ik het niet laten het op te schrijven voor dit leuke blad. In mijn jeugd was ik lid van een vogelvereniging en heb toen ook verschillende vogels in de volière gehad bij mijn ouders thuis. Nu, jaren later, heb ik mijn hobby weer opgepakt en hebben we sinds vorig jaar een volière in de achtertuin met daarin een aantal gewone kanaries en een aantal glosters. Tijdens het broedseizoen is er toch wel iets apart gebeurd.

We hadden een aantal nestkastjes in het nachthok en ook in het buitenverblijf geplaatst, meer kastjes dan poppen, zodat ze ruim de keus hadden. Na ongeveer een week zaten er maar liefst 7 eieren in een nestkastje in het binnenverblijf. Wat bleek? Er zaten 2 poppen op 1 nestje. Van de 7 eieren was er maar 1 bevrucht, wat ons niet echt verbaasde. 1 van de popjes had de hele periode al geen bevruchte eitjes gehad. Maar toen ontstond er een probleem... Het jong kwam uit, maar kreeg geen voedsel. Als het ene popje voedsel wilde halen en wilde voeren, bleef het andere popje zitten. Andersom hetzelfde verhaal. Conclusie: als we het zouden laten zitten, zou het jong van honger doodgaan. Mijn vrouw zag dat helemaal niet zitten. (Ze is vreselijk begaan met alles wat leeft.) Ze vroeg me dan ook of ze mocht proberen het jong zelf groot te brengen. Van mij kreeg ze groen licht, al had ik er eerlijk gezegd niet zo veel vertrouwen in. Mijn vrouw pakte alles serieus aan. Ze had een warmtelamp, een schaalje uit het keukenkastje werd gebombardeerd tot 'wiegie' waarin het kokosmandje precies paste. Maar nu komt het. Een week later zouden we voor een week op vakantie gaan bij mijn schoonouders. Mijn vrouw bedacht zich geen moment en besloot het diertje mee te nemen. Zelf vond ik het al een hele kunst dat hij nu al een week oud was en iedere dag goed groeide. Gelukkig was het warm genoeg, zodat na een week de warmtelamp kon wegblijven en we die dus niet hoefden mee te nemen. Het voer bestond voornamelijk uit eivoer, later gemengd met opfokvoer en mijn vrouw vermaalde later wat gewoon kanarievoer. Alles moest zo fijn dat het goed in een spuitje kon. Dat was de makkelijkste manier om te voeren. Hij groeide als kool en al snel werd het spuitje vervangen door de achterkant van een theelepeltje, mede omdat hij stukje bij beetje al zelf begon te pakken. Eenmaal weer thuis vond mijn vrouw het toch echt wel tijd worden dat hij echt zijn vleugels mocht uitslaan. Hij was daar al mee bezig, dus waarom niet in het buitenverblijf? Hij mocht dus een paar keer per dag een uurtje in de volière. Zodra mijn vrouw hem riep om hem even wat te voeren,

kwam hij al snel naar het gaas en liet zich zo voeren. Ook als het tijd was om naar zijn kleine kooitje te gaan, vloog hij op de hand van mijn vrouw en liet zich gewillig terugbrengen. Na een paar dagen lieten we het vogeltje steeds langer in de volière en hij vermaakte zich prima bij de andere kanaries. We zagen ook dat hij steeds meer kanariegedrag ging vertonen, wat vooral mijn vrouw erg blij maakte. Na ongeveer een week verbleef hij de hele dag in de volière. Wel kreeg hij nog steeds voer van mijn vrouw, maar dat werd steeds minder. Hij wilde ook steeds minder, omdat hij ondertussen geleerd had waar de voerplekken waren en hoe hij het voedsel moest verorberen. Na nog een paar dagen mocht hij ook 's nachts in de volière blijven. Het heeft nog ongeveer een week geduurd dat mijn vrouw het diertje heeft gevoerd.

Ze stopte ook niet met voeren tot ze zeker wist dat hij voldoende zelf at. We zijn nu ruim een half jaar verder en het gaat hartstikke goed met de kanarie. Hij zingt het hoogste lied, blijkt een glosterman te zijn en een leuk gekleurd verenpak te hebben. Ondertussen is hij natuurlijk lang niet meer zo lam, maar wel vreselijk brutaal en haantje de voorste en laat hij zich door de andere vogels zeker niet het kaas van zijn brood eten. Ik ben nu zelf ook heel erg benieuwd of hij dit broedseizoen voor nageslacht gaat zorgen.

*Met vriendelijke groeten,
Gilbert Bolder, Doetinchem*

Rectificatie

Er is een fout geslopen bij de naam van de fotograaf van het kleine fotootje in het kalender artikel.

Dat moet zijn Roestnek krombekimalie *Pomatorhinus ruficollis*. Niet Piet Onderdelinden is de fotograaf maar Jan Blasman, op de kalender staat dit juist vermeld.

De gekraagde roodstaart

Algemeen

Status in Nederland: broedvogel en doortrekker.

Familie: Phoenicurus forster.

Geslacht: *Phoenicurus phoenicurus*.

Verspreiding: Behalve in Europa komt hij voor in Azië, Voor- Azië en Noordwest-Afrika.

Ondersoorten: *Phoenicurus phoenicurus misicus* in de Krim en Kaukasus.

Nederlands: gekraagde roodstaart.

Duits: Gartenrotschwanz.

Engels: Redstart.

Frans: rougequens a front Blanc.

Lengte: 14cm.

Vleugellengte: 7,6-8,3cm.

Gewicht: 15gr

Kenmerken

Het zomerkleed van het mannetje is onmiskenbaar. Boven op de kop en rug grijs, voorhoofd wit, kopzijde en keel zwart, borst en flanken oranje/rood. In het rustkleed is bij het mannetje het zwart en oranje/rood van de onderzijde voor een deel door witte veerzomen verborgen of gevlekt. Het vrouwtje is op de bovenzijde vaal grijsbruin en de onderzijde licht rood/geelachtig bruin. De staart van het wijfje is samen met de stuit roestrood.

Trend en aantal

Het aantal broedparen gekraagde roodstaarten is de laatste decennia licht afgenomen. Was het aantal getelde paren met het uitkomen van de broedvogelatlas in 1979 35.000 tot 50.000 paar, in 2006 is het aantal paren afgenomen tot 25.000-30.000. Gekraagde roodstaarten profiteren niet van het natuurlijk bosbeheer. Het ouderwetse kaalkapsysteem, dicht bos afgewisseld met kapvlakten en jonge aanplant, was een ideaal broedbiotoop voor de gekraagde roodstaart in tegenstelling tot veel andere insectenetende vogels die juist veel voordeel hebben bij natuurlijk bosbeheer. Met name in gebieden met een toegenomen verstedelijking, rivierengebied, Zuid-Holland en Zuid-Limburg zien we een sterke afname.

Leefwijze/voorkomen

De gekraagde roodstaart komt vrijwel in geheel Europa voor. Overal waar loofhout, boom-groepen afgewisseld met struiken voorkomen, vinden we gekraagde roodstaarten. Deze soort overwintert in Afrika ten zuiden van de Sahara. Eind maart of begin april keren de eerste vogels weer terug. Dit zijn vooral de mannelijke gekraagde roodstaarten die direct bij aankomst een geschikte broedbiotoop innemen. De eerste gekraagde-roodstaartmannen die Nederland binnenkomen, zijn de

meest dominante en vitale mannen die door hun gedrag en verminderde concurrentie - er zijn op dat moment nog maar weinig gekraagde-roodstaart-mannen aanwezig - de meest geschikte broedplaatsen bezetten. Hoewel de gekraagde roodstaart in geheel Nederland voorkomt, gaat zijn voorkeur uit naar een biotoop waar redelijk wat oude loofbomen op een enigszins vochtige ondergrond staan. We zien deze soort dan ook in oude loofbossen, op landgoederen, buitenplaatsen, hoogstamboomgaarden, oude parken, boerenerven, grienden, villawijken en broekbossen. Op de zandgronden in het zuiden en oosten wordt ook gebroed langs kapvlakten van oude naaldbossen. Het nest bevindt zich vooral in boomholten, takkenhopen, schuren, muurnissen, onder bruggen en in nestkasten. Het mannetje maakt het vrouwtje attent op enige broedholten door deze aan te vliegen en met gespreide staart en vleugels in de opening te gaan zitten. Wanneer het wijfje haar keuze gemaakt heeft, maakt zij van halmen, mossen, haar en veertjes een komvormig nest.

Wanneer de vogels een nest bezetten, zijn zij zeer fel. Ik heb bij nestkastencontrole nesten gevonden die over een broedende kool- of pimpelmees heen gebouwd waren. De eerste bewoner zit dan ook dood op het nest. De eerste eieren worden meestal begin mei gelegd. Meestal bestaat een legsel uit 6 of 7 effen lichtblauwe eieren. Zij zijn 18,6x13,7mm groot. Alleen het vrouwtje broedt en de eieren komen na ongeveer 13 dagen broeden uit. De jongen zijn donzige nestblijvers. Dit lange en overvloedige dons is donkergrijs. De huidskleur van de jongen is lichtgeel. De binnenzijde van de bek is oranje en de snavelranden zijn geelachtig wit. De jongen vliegen uit als zij twee weken oud zijn en kort daarop volgt vaak een volgend legsel. De jongen zijn tot aan de jeugdruil licht- en donkerbruin gevlekt met uitzondering van de roestrode staart en stuit. In Drenthe, Overijssel, Gelderland, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg is de gekraagde roodstaart een vrij algemene broedvogel. Ook in de meeste delen van Friesland en Groningen komt hij voor. Hij ontbreekt in open vrijwel boomarme landschappen. Midden vorige eeuw werd de soort vrijwel overal broedend aangetroffen. Hoewel dit niets zegt over de aantallen gekraagde roodstaarten lijkt het wel dat de soort veel algemener was dan nu. Vermindering van aantal zal niet alleen door ingrepen in ons cultuurlandschap worden veroorzaakt, maar ook de factoren in het overwinteringsgebied, droogte en daardoor een bredere Sahara zullen op de stand invloed hebben.

Paul Oude Elferink

Onkruiden en vogels deel3

Niet alleen voor Europese vogels

Wanneer men in vogelliefhebberkringen spreekt over onkruiden, bessen en insecten, denkt bijna iedereen dat dit een aangelegenheid is voor liefhebbers van Europese vogels. Nochtans zijn bijna alle vogels verzot op deze lekkere dingen, die de natuur hun biedt. En niet alleen Europese vogels, maar ook vele exotische vogels, niet in het minst parkieten, duiven en hoenderachtige. Veel liefhebbers geven geen onkruid omdat ze bang zijn dat deze "besproeid" zouden zijn en deze angst is gegronde! Je kunt niet voorzichtig genoeg zijn. Maar nog groter is de categorie vogelliefhebbers die geen onkruiden geven, omdat ze de wilde kruiden niet kennen.

Leren kun je van iedereen!

Welke zaden, welke bessen en insecten voor welke vogels? Waar kan ik bepaalde onkruiden vinden? Hoe kan ik veilig onkruiden plukken? Hoe kan ik bessen en insecten bewaren? Soms zien ze er beter uit dan ze zijn! Bijna iedereen is daar zeer enthousiast over, maar de vogels eten de zaden in het geheel niet. Lach nu niet, maar test het eens uit! In de beginperiode dat men vogels kweekte werd er veel belang gehecht aan onkruid en insecten. Maar laten we zeggen dat er vanaf 1980 veel veranderd is in de vogelvoeding. De eivoerders werden beter en bevatten steeds meer ruw eiwit, zodat het nu mogelijk is een goed samengesteld eivoer aan de vogels te verstrekken dat ze ook goed aan hun jongen voeren.

Maar wat zien we in 2008? Heel veel liefhebbers keren terug naar de eerste vorm van vogels kweken nl. zo natuurlijk mogelijk. We moeten de evolutie niet de rug toedraaien maar nee, we moeten er juist het beste van nemen zonder te zorgen voor overdrijving. Gezonde vogels hebben een gezonde voeding nodig. Dat is heel wat anders dan ze volproppen met allerlei medicamenten en vitaminen, hetgeen op korte of lange termijn voor problemen gaat zorgen, omdat deze de natuurlijke weerstand van de vogels wegnemen. We moeten vogels een beetje met onszelf vergelijken: als je niet ziek bent, ga je ook niet naar de dokter. Hou je vogels zo natuurlijk mogelijk, dan heb je er het meeste plezier van. Tracht je vogels zo vaak mogelijk te observeren, een geofend oog ziet onmiddellijk wanneer er iets scheelt. Ervaren vogel-liefhebbers kunnen dan meestal de juiste diagnose stellen en de juiste medicatie verstrekken. Mensen die levende dieren houden, moeten er alles aan doen het de dieren zo aangenaam mogelijk te maken. Echte vogelliefhebbers hebben veel, zo niet alles voor hun gevleugelde vrienden over. Ze zijn altijd op zoek naar betere voeding, opdat de vogels het nog beter naar hun zin hebben en om betere kweekresultaten te behalen. De voeding speelt hierbij uiteraard een grote rol. Wat niet wil zeggen dat we al wat oud is als waardeloos moeten beschouwen. De kunst bestaat hierin het goede uit het verleden aan het goede van vandaag te koppelen.

Uit het boek onkruiden van Alois van Mingerot.

Vogelmuur

Wetensch: *Stellaria media*

Engels: Chicweed

Duits: Vogelmiere

Frans: Mouron blanc, Mouron des oiseaux

Familie: anjers

Vindplaats: Van alle kruiden is vogelmuur zeker het best bekend bij de vogelliefhebbers. En mede daardoor is het ongetwijfeld het meest gegeven onkruid aan vogels in kool of volièrre. Met vogelmuur heeft men ook nog het voordeel dat men het zowat overal vinden kan. Op stikstofrijke grond die goed bewerkt wordt, vormt de vogelmuur soms een groen tapijt. Wie in zijn tuin teveel kippen-, duiven-, of vogelmest gebruikt, zal veel moeten wieden en harken om vogelmuur de baas te blijven. Tenzij je liever vogelmuur voor je vogels kweekt dan groenten.

Vogelmuur groeit tegen de grond liggend in rozetvorm en fel vertakt. De bloempjes zijn klein en wit in de vorm van sterretjes, de blaadjes zijn

eivormig. In extreme gevallen kan vogelmuur tot 30 cm hoog groeien, maar dat wijst in ieder geval in de richting van overbemesting zoals hierboven beschreven.

Vogelmuur kan men het hele jaar door vinden, met een piekperiode van maart tot mei. In het heetst van de zomer verdrogen de planten, terwijl ze in de winter weinig zaad dragen.

Oogsten om onmiddellijk aan de vogels te geven kan dus in principe het hele jaar door. Zelf ben er ik voorstander van om vogelmuur in overvloed te geven. De ervaring heeft me geleerd dat vogels met jongen dan alleen het zaad voederen. Geef je vogelmuur in kleine hoeveelheden, dan worden blaadjes en stengels eveneens verorberd. Dit groenvoer bevat veel vocht en veel minder vitaminen.

Men kan vogelmuur ook oogsten om er een zaadvoorraad mee aan te leggen. Het best kiest men hiervoor een droge periode uit, in de maanden juni of juli. Vindt men nu een plaats waar men een grote hoeveelheid vogelmuur kan plukken dat rijp is, dus met veel zaad erin, dan is het zaak deze zo voorzichtig mogelijk te plukken. Eenmaal thuisgekomen legt men de vogelmuur open op een zeil, laken o.i.d..

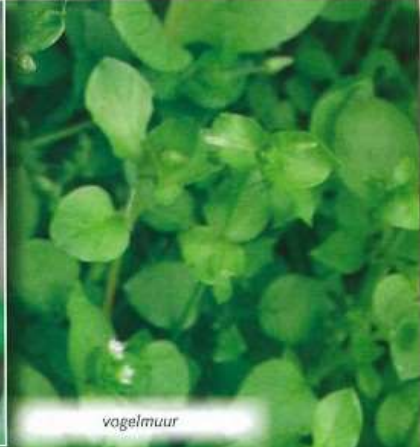
Na een dag in de volle zon te hebben gelegen valt reeds heel wat zaad uit de zaaddoosjes. 's Avonds doet men de vogelmuur in een jutezak en het reeds vrijgekomen zaad wordt gezeefd. Dit zaad is in geen geval droog. Het beste is dit open op onbedrukt papier te leggen, op een droge plaats boven de ketel van de centrale verwarming of gewoon in de zon. Ook de resterende vogelmuur wordt de volgende dag opnieuw uiteengestrooid en verder te drogen gelegd. Tegen de avond doet men het hele zaakje in een dicht geweven juten of katoenen zak. Vervolgens slaat men met een stok of mattenklopper geruime tijd op de zak, zodat het resterende zaad uit de zaaddoosjes valt. Het is van belang dat de vogelmuur rijp is en dat er een gunstige periode uitgekozen wordt met veel zon en geen regen. Anders wordt het moeilijk het zaad droog te krijgen zonder schimmel.

Welke vogels eten vogelmuur? Nagenoeg alle zaadetende vogels zijn verzot op vogelmuur, het helpt in ieder geval heel wat jongen van Europese vogels naar de volwassenheid, maar ook parkieten en papegaaien, kwartels, fazanten, duiven, exotische vogels en laten we vooral onze kanaries niet vergeten.

Bijzonderheden: Er is een kruid dat veel gelijkens vertoont met vogelmuur, namelijk guichelheil (*Anagallis arvensis*). Bladeren en stengels hebben op het eerste gezicht dezelfde groeiwijze, maar de bloemetjes zijn rood. Er is ook nog een ondersoort (*Anagallis coerulea*). Beide zijn zeer giftig. Gelukkig komt guichelheil niet zoveel voor als vogelmuur, maar "een gewaarschuwd man telt voor twee!".

Tekst en foto's: Alois van Mingerot

MAIL ONS VIA:
JEUGDPAGINA@NBVV.NL

"IN THE PICTURE": LARS SCHIPPER BOUWDE ZIJN VOLIÈRE

Dit is Lars Schipper. Hij is 1 van de jeugdleden van vogelvereniging De siervogel uit Oostvoorne. Lars is een echt vogelvriend, van kleins af aan is Lars geïnteresseerd in vogels. Samen met zijn opa Kees van den Berg bracht hij tijden door in het vogelverblijf van opa. Bijna elke dag helpen voeren en water geven. Lars leerde veel over de vogels en de fijne kneepjes van het kweken. Opa vond dat het tijd werd dat Lars zijn eigen vogelverblijf zou krijgen dit idee werd door de vader van Lars enthousiast ontvangen. Hij hield vroeger ook vogels en is altijd nog geïnteresseerd in alle vogelverhalen en is ook altijd op de jaarlijkse tentoonstelling. Het hout lag klaar en daar was dan het begin van een mooie volière en binnenhok met broedkooien achter in de tuin.

Lars heeft ook zelf meegeholpen met de bouw van zijn vogelverblijf. Apetrots is hij als de volière er staat! De kanaries en swift parkieten zitten gezellig op de stokken en het geeft een gezellige sfeer in de tuin. Iedereen die langskomt krijgt een rondleiding in z'n vogelverblijf en ook de Juf en klasgenoten zijn door Lars uitgenodigd. Ze krijgen van Lars uitleg over de vogels en hij laat met trots zijn vogelverblijf zien. Een leerzame middag voor allemaal en wie weet zijn er nog wel klasgenoten die ook zo'n mooie hobby gaan beginnen!

De volière van Lars trok veel bekijks!

Het is een goed idee om je vogelhobby als onderwerp voor een spreukeur te gebruiken. Zo maak je ook meteen goede reclame voor onze vogelsport! Als je hiervoor informatie of plaatjes e.d. nodig hebt, kun je altijd even een mailtje sturen!

Van de ouders van **Larissa van Haasteren** (ze kan zelf nog niet zo'n lange brief schrijven) kregen we de onderstaande brief:

Hallo vogel liefhebbers,

Ik wil graag wat vertellen over mijn dochtertje van 7 jaar.

Ik heb zelf de vogelhobby sinds vorig jaar weer opgepakt en ben momenteel aan het opbouwen ermee.

Ik heb altijd veel dieren gehad en mijn familie is dat ook gewend, vorige zomer hebben we een 2e grote voliëre gebouwd en de kinderen, ik heb 2 meisjes, vonden het prachtig.

Toen ik lid werd in het najaar van de vereniging "De Vogelvriend Woudrichem" en we voor de 'proef' voor het eerst meededen met de tentoonstelling beviel iedereen dit wel erg goed.

Mijn dochter Larissa raakte er niet op uitgekeken, ze bleef ook elke keer hangen bij een bepaald soort vogeltje, de spitsstaartamadine.

Toen we 2 weken later bij de vogelhandel spullen gingen halen stond ze weer bij de spitsstaarten. Ondertussen had ik ringen besteld bij mijn vereniging en het verhaal verteld aan mr. van Vugt, de secretaris van de vereniging. Hij vond dit zo leuk en vertelde dat de zoon van de voorzitter er misschien nog wel had zitten.

Ik heb aan Larissa gevraagd wat als ze een eigen huisdertje mocht kiezen wat ze dan het allerliefste wilde. "Vogels" zei ze gelijk.

Toen kreeg ik een telefoontje van de secretaris dat als Larissa het echt leuk zou vinden en ze ook lid zou willen worden dat ze dan 2 koppeltjes zou krijgen, wat een geweldig nieuws en wat een leuke verrassing.

Ze wilde dit heel graag en het weekend erop zijn we de vogeltjes op gaan halen.

Ze zorgt er erg goed voor en is er heel erg blij mee, ze krijgt ook haar eigen 'onze vogels' blad en vind dit prachtig.

Ikzelf ben natuurlijk heel trots dat ik deze mooie hobby zo uit kan oefenen met mijn kindje.

Larissa voor haar kooien

TIP VAN DE MAAND

Als je zebrevinkjes wilt gaan houden (dat zijn tenslotte hele leuke en gemakkelijke vogels om mee te beginnen - maar wel echte gezelschapsdieren) is het niet slim om twee koppeltjes bij elkaar in een vluchtje te zetten. Dat wordt namelijk geheid knokken!!!

Veel beter is het om of 1 stelletje in een broedkooi te houden, of 3 koppeltjes bij elkaar in een vluchtje te zetten. De kans dat de mannetjes elkaar in de haren vliegen is dan veel kleiner!

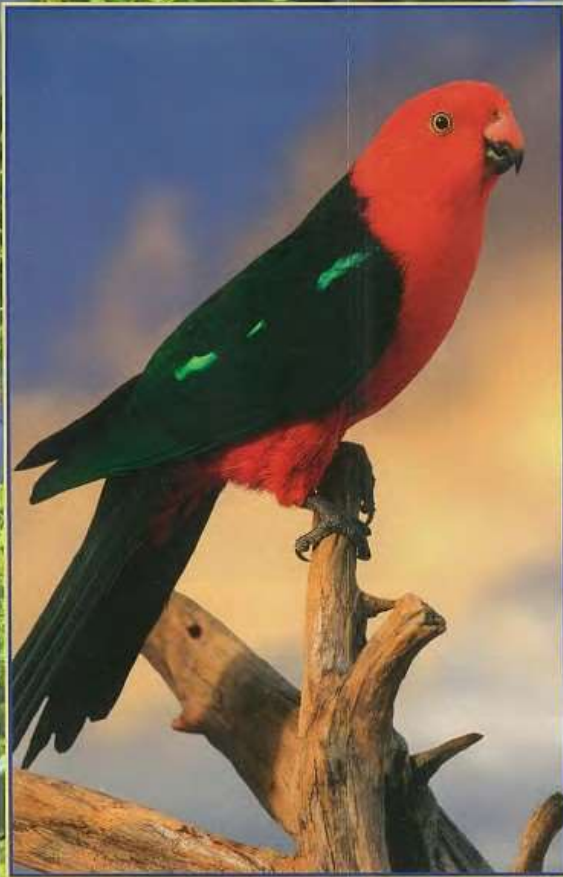

Kijk voor meer nieuws op de
jeugdwebsite:
www.jeugd.nbvv.nl

De strip is gemaakt door **RICCARDO**

Onderweg gezien

Australische Koningsparkiet (*Alisterus scapularis*)

Het geslacht *Alisterus* bestaat uit drie soorten en elf ondersoorten. In deze aflevering wil ik de Australische koningsparkiet beschrijven. De vogel komt voor in het oostelijke gedeelte van Australië. Koningsparkieten zijn grote vogels, de lengte van de Australische koningsparkiet bedraagt ongeveer 43 centimeter. Een volwassen man heeft een rode borst, keel en kop, terwijl deze bij de pop groen blijven. De man heeft een lichtgroene streep op de vleugels en een rode snavel. Jonge vogels lijken veel op de pop. Pas na twee en een half jaar zijn de vogels volwassen. In de natuur broeden ze pas als ze drie jaar oud zijn. In de volière broeden ze vaak al het tweede jaar, maar soms ook later. In de natuur broeden ze bij voorkeur in diepe holten van bomen. Ze zijn vrij kieskeurig met het uitzoeken van een nest. In de volière geven ze de voorkeur aan een staand blok van ongeveer twee meter. Sommige kwekers geven de voorkeur aan een natuurstam, maar in een blok van multiplex doen ze het net zo goed. Natuurblokken zijn in de regel erg zwaar en dat is vaak lastig. Het voedsel van de Australische koningsparkiet bestaat uit o.a. vruchten, bessen, graszaden en noten. In de volière geven we ze een goed mengsel voor grote parkieten, aangevuld met vruchten en groenvoer. Ook gekiemde zaden vinden ze heerlijk. Persoonlijk vind ik de Australische koningsparkiet qua vorm de mooiste van alle koningsparkieten. Ik heb de meeste Australische parkieten gehad, maar de koningsparkiet was mijn grote favoriet. Naar mijn mening is deze parkiet de intelligentste van de Australische parkieten. Ze worden na een paar

jaar erg vertrouwd met hun verzorger. Als ik ze ging voeren kwamen ze altijd gelijk op mijn schouder zitten en gingen niet eerder weg, voordat ze een zonnepit hadden gekregen. Als het te lang duurde begon de pop aan mijn haren te trekken. In principe houd ik niet van handtam gemaakte vogels, maar de koningsparkieten worden dat vanzelf. Met het kiezen van een partner zijn ze kieskeurig, als het niet klikt gaan ze nooit broeden. Soms is geduld een schone zaak. Ik heb eens een koppel gehad, dat pas na zeven jaar voor het eerst jongen grootbracht. Dat koppel was de grote favoriet van het dochtertje van mijn petekind. Toen ze ongeveer anderhalf jaar oud was, zat ze uren te spelen met deze vogels. Het was ongelooflijk om dat te zien. Ze waren volledig vertrouwd aan elkaar. Het observeren van dieren en in het bijzonder van vogels is voor mij altijd een van de belangrijkste drijfveren geweest om vogels te houden. Als ik in de vrije natuur fotografeer, komt dat goed van pas. Als je goed wilt kweken, zal je eerst kennis van zaken moeten hebben, anders lukt het in de regel niet. Koningsparkieten zijn groot en vragen veel vlieg ruimte. Rennen van vijf meter hebben ze minimaal nodig. Na aanschaf moeten de vogels rustig kunnen acclimatiseren, zodat ze vertrouwd raken met de nieuwe omgeving en eigenaar. Het zijn geen vogels voor beginners, maar heeft men wat ervaring, dan zijn het fantastische vogels om te houden.

Piet Zwinkels